

Fővárosi Ítéltábla

3.Bf.157/2012/29.sz.

A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2013. május 29. és 30. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és az utóbbi napon kihirdette a következő

ítéletet:

A különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntette és más bűncselekmények miatt I.r. vádlott és társai ellen indított büntetőügyben a Fővárosi Bíróság 2011. június 6. napján kihirdetett 18.B.342/2004/272. számú ítéletét a fellebbezéssel érintett vádlottak közül I.r. és VI.r. vádlott tekintetében megváltoztatja a következők szerint.

I.r. vádlott terhére megállapított orgazdaság büntettét a Btk. 326. § (1) bekezdése és az (5) bekezdés a) pontja szerint (I/9. tényállás), a II. tényállásba foglalt vesztegetés büntettét pedig vesztegetés vétségének (Btk. 254. § (1), (2) bekezdés) minősíti.

VI.r. vádlott a hűtlen kezelés büntettét (Btk. 319. § (1) bekezdés, (3) bekezdés b) pont) bűnsegédként követte el (I/1. és I/5. tényállás).

I.r. vádlottal szemben kiszabott börtönbüntetés végrehajtását 5 (öt) évi próbaidőre felfüggeszti. A közügyektől eltiltást mellőzi.

Egyebekben az első fokú ítéletet a fellebbezéssel érintett I.r., - III.r. vádlott tekintetében a polgári jogi igényre vonatkozó részében -, V.r., VI.r., VII.r., IX.r., XI.r., XIV.r., XXII.r. és XXIII.r. vádlottakra nézve helybenhagyja azzal, hogy a XI.r. vádlott neve helyesen:

A másodfokú eljárásban 32.640 (harminckettőezer-hatszáznegyven) Ft bűnügyi költség merült fel, melyből VI.r. vádlott 15.000 (tizenötezer) Ft-ot, XIV.r. vádlott 17.640 (tizenhétézer-hatszáznegyven) Ft-ot visel.

Indokolás:

I. Az első fokú ítélet rendelkezéseinek lényege

A Fővárosi Törvényszék a rendelkező részben írt határozatával

I.r. vádlottat hűtlen kezelés büntette (Btk. 319. § (1) bekezdés, (3) bekezdés c) pont), 2 rendbeli vesztegetés büntette (Btk. 252. § (1) bekezdés, valamint Btk. 254. § (1), (2) bekezdés) és orgazdaság büntette (Btk. 326. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont) miatt halmazati büntetésül 2 év börtönre és 4 év közügyektől eltiltásra;

III.r. vádlottat felbujtóként elkövetett hűtlen kezelés büntette (Btk. 319. § (1) bekezdés, (3) bekezdés c) pont) és hűtlen kezelés büntette (Btk. 319. § (1) bekezdés, (3) bekezdés b) pont) miatt halmazati büntetésül 1 év 6 hónap, végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett börtönre;

IV.r. vádlottat 2 rendbeli, bűnsegédként elkövetett hűtlen kezelés büntette (Btk. 319. § (1) bekezdés, (3) bekezdés b) pont, illetve Btk. 319. § (1) bekezdés, (3) bekezdés c) pont) miatt halmazati büntetésül 1 év 6 hónap, végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett börtönre;

V.r. vádlottat hűtlen kezelés büntette (Btk. 319. § (1) bekezdés, (3) bekezdés c) pont) miatt 1 év 3 hónap, végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett börtönre;

VI.r. vádlottat hűtlen kezelés büntette (Btk. 319. § (1) bekezdés, (3) bekezdés b) pont) és vesztegetés büntette (Btk. 252. § (1) bekezdés) miatt halmazati büntetésül 1 év, végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett börtönre;

XXIII.r. vádlottat vesztegetés büntette (Btk. 252. § (1) bekezdés, (2) bekezdés I. fordulat), bűnsegédként elkövetett csalás büntette (Btk. 318. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont) és 5 rendbeli, egy esetben folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) miatt halmazati büntetésül 1 év 4 hónap, végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett börtönre;

XXI.r. vádlottat csalás büntette (Btk. 318. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont) és magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) miatt halmazati büntetésül 10 hónap, végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett börtönre;

XXV.r. vádlottat csalás büntette (Btk. 318. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont) és magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) miatt halmazati büntetésül 10 hónap, végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett börtönre ítélte.

IX.r. vádlottat 5 rendbeli magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) miatt 2 évre;

XI.r. vádlottat 5 rendbeli magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) miatt 2 évre;

XIV.r. vádlottat magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) miatt 1 évre próbára bocsátotta.

Ellenben I.r. vádlottat a hűtlen kezelés büntette (Btk. 319. § (1) bekezdés, (3) bekezdés b) pont);

VI.r. vádlottat az orgazdaság büntette (Btk. 326. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont);

VII.r. vádlottat a hűtlen kezelés büntette (Btk. 319. § (1) bekezdés, (3) bekezdés b) pont);

VIII.r. vádlottat a hűtlen kezelés büntette (Btk. 319. § (1), (3) bekezdés b) pont);

IX.r. vádlottat a hűtlen kezelés büntette (Btk. 319. § (1), (3) bekezdés b) pont), a csalás büntette (Btk. 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont) és a magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276.§);

XI.r., XIV.r., XXII.r. és XXIII.r. vádlottakat a hűtlen kezelés büntette (Btk. 319. § (1) bekezdés, (3) bekezdés b) pont) miatt emelt vád alól felmentette.

A szabadságvesztés tartamába beszámította az érintett vádlottak által előzetes fogvatartásban töltött időt.

XXIII.r. vádlottat kötelezte 1.500.000 Ft elkobzás alá eső érték megfizetésére.

A Pénzügyminisztérium Jogi és Koordinációs Főosztályának III.r. vádlottal szemben előterjesztett polgári jogi igényét elutasította, míg II.r. vádlottal szemben benyújtott polgári jogi igényt a törvény egyéb útjára utasította.

Rendelkezett továbbá a lefoglalt iratokról és egyéb bűnjelekről.

II. A törvényszék ítéletét támadó fellebbezések, a jogorvoslatokra tett észrevételek és a perorvoslatok indokolása, a másodfokú eljárásban előadott felszólalások

Az ítélet ellen a vád és a védelem is fellebbezést terjesztett elő a következők szerint.

Egyrészt az ügyész élt perorvoslattal:

I.r. vádlott terhére a részbeni felmentés miatt, a bűnösség megállapítása érdekében, valamint a minősítés megváltoztatása iránt és a büntetés súlyosításáért ;

III.r. vádlott vonatkozásában kizárólag a polgári jogi igény elutasítása miatt, annak érdemi elbírálása érdekében;

VI.r. vádlott terhére a részfelmentés miatt, a bűnösség megállapítása végett, részben téves minősítés miatt és a büntetés súlyosítása céljából;

VII.r. vádlott terhére a felmentés miatt, a bűnösség megállapításáért;

IX.r., XI.r. és XIV.r. vádlottak terhére a részfelmentés miatt, a bűnösség megállapítása és halmazati büntetés kiszabása végett;

XXII.r. vádlott terhére felmentése miatt, a bűnösség megállapításáért és büntetés kiszabásáért;

XXIII.r. vádlott terhére a részfelmentés miatt, a bűnösség megállapítása és a büntetés súlyosítása érdekében.

Másfelől az ítéletet védelmi perorvoslatok támadták.

I.r. vádlott és védője elsődlegesen a bűnösség megállapítása miatt, felmentésért, másodlagosan enyhítésért;

V.r. vádlott és védője felmentésért;

XXIII.r. vádlott védője elsődlegesen felmentésért, másodsorban az ítélet hatályon kívül helyezése céljából jelentettek be fellebbezést.

Az ítélet III.r. vádlott vonatkozásában (a polgári jogi igényvel kapcsolatos rendelkezést kivéve), valamint IV.r. vádlott, VIII.r. vádlott, XXIV.r. vádlott és XXV.r. vádlott tekintetében első fokon jogerőre emelkedett. Mint ahogy jogerőssé váltak IX.r. vádlottat érintő, fellebbezéssel nem támadott ítéleti rendelkezések is (V. tényállás).

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a Bf.631/2010/4-I. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta, a védelmi jogorvoslatokat nem találva alaposnak. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok szerint lefolytatott bizonyítási eljárást követően a vád tárgyává tett cselekmények elbírálásához szükséges bizonyítékokat feltárta és értékelés körébe vonta. Az ítélet azonban a vádlottak személyi részét tekintve részben pontosításra, részben kijavításra szorul. A rendelkező rész ugyanis egyáltalán nem tartalmazza VII.r. és VIII.r. vádlottak személyi adatait. A fellebbezéssel érintett VII.r.vádlottnál a hiány pótlása nem mellőzhető. Utalt rá továbbá, hogy a jegyzőkönyvekben foglaltaktól eltérően az ítélet rendelkező része XI.r. vádlott nevét pontatlan jelölte meg, a vezetéknevet tévesen XI.r. vádlottnak.

A fellebbviteli főügyészség a tényállást megalapozottnak tartotta, kitérve arra, hogy az ügyészi fellebbezés a feltárt gazdasági eseményekből levonható jogi következtetések egy részét támadja.

Az I/2. tényállás tényállásnál a történetileg egyébként helyesen feltárt eseménysort követően az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a ... Kft.-nél vagyoni hátrány nem keletkezett. A bíróság e következtetését, az ügyészi fellebbezésben foglalt indokok alapján tévesnek találta. A bíróság is arra az álláspontra helyezkedett, hogy a ... Kft.-nek, mint közvetítőnek a beiktatása sürgősségtelen, a megbízási szerződés pedig fiktív volt. Az ügyészi érvelés szerint logikailag következik, hogy a cégnek vagyoni hátrányt okoz a gazdasági tevékenységhez nem tartozó, indokolatlan kifizetés, másfelől pedig az ellenszolgáltatást nem nyújtó cég oldaláról a jogosulatlan előny. Mindezek alapján tényként lehet megállapítani, hogy a ...Kft.-nek VII.r. és VI.r. vádlott által kötött, gazdaságilag indokolatlan megbízási szerződés vagyoni hátrányt okozott a ... Kft. részére átutalt,

összesen 24.672.052 Ft erejéig. Kitért arra, hogy a hűtlen kezelés megállapítása mellett, szemben az első fokú ítélettel, a vesztegetés nem róható I.r. vádlott és VI.r. vádlott terhére, ezért a minősítés köréből a közélet tisztasága elleni bűncselekményt mellőzni kell.

Az I/4. tényállás kapcsán is úgy ítélte meg, hogy az elsőfokú bíróság a helyesen megállapított tényekből tévesen jutott arra a következtetésre, hogy vagyoni hátrány nem keletkezett, mert a ... Kft. az aktuális tőzsdei ár alatt jutott a gabonához. A gazdasági társaságot képviselő személy tevékenységének megítélésénél nem elegendő azt vizsgálni, hogy a társaság az aktuális piaci árhoz viszonyítva milyen eredményt ért el, hanem azt is nézni kell, hogy a gazdasági társaság üzleti érdekeinek megfelelő szem előtt tartása esetén lehetőség lett volna-e kedvezőbb gazdasági eredmény elérésére. Vizsgálandó ezért, hogy 1. sz. tanú a ... Kft. nevében a tényleges üzleti szempontoknak megfelelően járt-e el, vagy magatartását VI.r.vádlottal közösen egyeztetett, olyan gazdasági érdek irányította, mely már nem a ... Kft. érdekeit, hanem a ... Kft.-nek az üzleti jutalékon felüli indokolatlan előnyhöz jutását célozta. Az kétségtelen, hogy a ...Kft. által eladásra szánt gabona felkutatásában a ... Kft.-nek szerepe volt. A további gazdasági lépések azonban már nem a piaci érdekeknek megfelelő üzletmenet szerint történtek, hanem az egyéni érdekek szerinti összefonódás alapján. E körben hangsúlyos a ...Kft. profilja, anyagi helyzete és a ... Kft.-hez való viszonya. A ... Kft. a búza megvásárlásához megfelelő anyagi eszközzel nem rendelkezett, a terménnyel nem volt célja, megvásárlásának más oka nem volt, minthogy az előre eltervezettek szerint a ... Kft. részére a búzát magasabb áron továbbadja. Az ügylet nem a piaci törvényeknek megfelelő szabályok szerint, hanem 1. sz. tanú és VI.r. vádlott közötti előzetes megállapodás értelmében indokolatlan közbenső ügylet alapján történt. Ennek következtében a ... Kft. a ... Kft.-t megillető 584.224 Ft ügynöki díj helyett, a búza ...trade általi eredeti eladási áránál egy indokolatlanul magasabb összegű vételárát fizetett ki a ténylegesen csak „ügynöki” tevékenységet végző ... Kft.-nek. A magasabb összegű vételár megfizetése 2.852.778 Ft indokolatlan kiadást eredményezett a ... Kft.-nek, és ugyanilyen összegű jogosulatlan nyereséget a ... Kft.-nek. VI.r. vádlott terhére ezért az I/1. és I/5. tényállásokban írt cselekvőségre is tekintettel a folytatólágosan, bűnsegédként, jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetett meg kell állapítani.

A II. tényállásnál is megalapozottan került sor a történeti események megállapítására, a vagyoni hátrány vonatkozásában az ügyési érvelés szerint azonban az elsőfokú bíróság téves jogi álláspontra helyezkedett. A vagyoni hátrány kérdésének megítélésénél alapvetően az ... Kht. szervezeti elhelyezkedéséből, feladatköréből, a pénzeszközeiről történő rendelkezési jogából kell kiindulni. Az ítéleti tényállás a cselekménysor megítélése szempontjából lényeges tényeket helyesen rögzítette. E tényekből az ítélet 69. oldalán azt is indokoltan állapította meg, hogy az ... Kht. XXII.r. és XXIII.r. vádlottak tevékenységével összefüggésben összesen 37.690.608 Ft-ot használt el indokolatlanul, vagy úgy, hogy meg nem történt teljesítésekre eszközölt kifizetéseket, illetve a megtörtént teljesítéseket jelentősen túlárazva fizette ki. Ennek ellenére ítélte meg úgy a bíróság, hogy a vádlottak cselekményével összefüggésben vagyoni hátrány nem keletkezett. A bíróságnak ezt az álláspontját tévesnek tartotta. Mindazon összeg ugyanis, amely a költségvetésből indokolatlanul kikerül, a tényleges felhasználási céljától eltérően más személyek vagy cégek magánvagyonába jut, az adott költségvetési szervnél, jelen esetben a Földművelési

és Vidékfejlesztési Minisztériumnál vagyoni hátrányként jelentkezik. Ezen okok miatt tévesek a felmentő rendelkezések. E tényálláshoz kötődően XXII.r., XXIII.r., I.r., IX.r., XI.r. és XIV.r. vádlottak bűnösségét ki kell mondani.

A fellebbviteli főügyészség tévesnek tartotta azon jogi álláspontot is, mely szerint II.r. vádlottnak a II. tényállásbeli cselekménye nem valósít meg bűncselekményt. A helyes minősítés, a hűtlen kezelés megállapítása mellett ugyanis nem lehet arra alappal hivatkozni, hogy nem valósult meg alapcselekményként a vagyon elleni bűncselekmény. Másfelől a VI.r. vádlott tudattartalmának vizsgálatánál nem szűkíthető le a kör pusztán a történeti eseményekre, figyelemmel kell lenni ugyanis a vádlottnak a többi vádlotthoz, különösen I.r. vádlotthoz fűződő kapcsolatára is. Ezen körülmények helyes értékelésével VI.r. vádlott büntetőjogi felelőssége a jelentős értékre, folytatólagosan elkövetett orgazdaság büntetében is megállapítható.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség, összegezve indítványozta, hogy a másodfokú bíróság mondja ki bűnösnek

- I.r. vádlottat további 2 rb., a Btk. 319. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés b) pontja szerint minősülő, folytatólagosan elkövetett, jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetében, mint felbujtót (I/2. és II. tényállás), a minősítés köréből az 1 rb., a Btk. 352. § (1) bekezdése szerint minősülő vesztegetés bünteténél mellőzésével;
- VI.r. vádlottat további 1 rb., a Btk. 319. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés b) pontja szerint minősülő, folytatólagosan elkövetett, jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetében, mint bűnsegédként (I/2. tényállás) és 1 rb., a Btk. 326. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő jelentős értékre, folytatólagosan elkövetett orgazdaság büntetében (II. tényállás), mellőzve a minősítés köréből az 1 rb., a Btk. 252. § (1) bekezdése szerinti vesztegetés büntetét, megjelölve a hűtlen kezelés bünteténél a folytatólagos elkövetést, melynek részcselekményei az I/4. tényállásban írtak is, és a cselekményt a vádlott bűnsegédként követett el;
- VII.r., IX.r., XI.r., XIV.r., XXII.r. és XXIII.r. vádlottakat további 1-1 rb., a Btk. 319. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő, XIV.r. vádlott kivételével folytatólagosan elkövetett, jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetében, melyet VII.r. vádlott tettesként (I.2. tényállás), XXII.r. és XXIII.r. vádlottak társtettesként, IX.r., XI.r. és XIV.r. vádlott bűnsegédként követtek el (II. tényállás).

Egyéb részekben az ítéleti minősítést helytállónak tartotta. A bűnösség körének bővülésére is figyelemmel, a cselekményben szervező és irányító szerepet játszó I.r. vádlottal szemben kiszabott börtönbüntetés súlyosítására, VI.r. és XXIII.r. vádlottnál a börtönbüntetés és a próbaidő tartamának felemelésére, IX.r., XI.r. és XIV.r. vádlottak esetében intézkedés helyett próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetés, VII.r. és XXII.r. vádlottaknál szintén próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetés kiszabására tett indítványt.

A fellebbviteli főügyészség átiratában kifejtette továbbá, hogy tévesen került sor a Pénzügyminisztérium Jogi és Koordinációs Főosztálya által III.r. vádlottal szemben előterjesztett polgári igény elutasítására, melyet a bíróság azzal indokolt, hogy a károsult jogi személy a ... Rt. és nem az állam, ezért a magánfél képviseletében a cég vezérigazgatója léphetett volna fel joghatályosan. A bíróság érvelése az ügyészi álláspont szerint nem fogadható el, ugyanis a ... Rt. tulajdonosa a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium volt. Az egyes minisztériumok pedig - még ha önálló jogi személynek is minősülnek - a tulajdonosi jogaikat a Magyar Állam nevében gyakorolják. Az államot a polgári jogi viszonyokban a pénzügyminiszter képviseli, e jogkörét más állami szerv útján is gyakorolhatja, illetve más állami szervre ruházhatja át. Erre figyelemmel a Pénzügyminisztérium Jogi és Koordinációs Főosztálya a Magyar Állam képviseletében jogszerűen járt el, és törvényesen jelentett be polgári jogi igényt, ezért a magánfélnek a III.r. vádlottal szemben 3.125.000 Ft erejéig bejelentett kárigényét érdemben kellett volna az elsőfokú bíróságnak elbírálnia. E hiányosság azonban a másodfokú eljárásban pótolható.

A kifejtettek alapján a fellebbviteli főügyészség az ítélet részbeni megváltoztatását, egyebekben helybenhagyását indítványozta a fellebbezéssel érintett vádlottaknál.

A másodfokú eljárásban a védelmi fellebbezések indokolására a következők szerint került sor.

I.r. vádlott védője útján a perorvoslatot elsőként a 7. számú beadványában indokolta, melyet kiegészített a 10. és 13. számú beadványban, valamint észrevételeket tett a 18. és 21. sorszám alatt a másodfokú eljárással kapcsolatban, továbbá a 25. sorszámú iratban egészítette még ki fellebbezésének indokait.

A 7. számú okiratban kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a bűnösségét csak részben a felmerült bizonyítékok indokolt mérlegelése útján állapította meg, nagyrészt alá nem támasztott feltételezéseken alapul a bűnösségét megállapító ítélet. Egyes ténybeli következtetések helytelenek, továbbá az elsőfokú bíróság esetenként túlterjeszkedett a vádon, megsértve ezáltal a vádelvet. Álláspontja szerint a hűtlen kezelés bűncselekményében nem állapítható meg a büntetőjogi felelőssége, mert egyrészt az érintett vádpontokban vagyonkezelői kötelezettség részben nem terhelte, másfelől szándékosan e kötelezettségét nem szegte meg.

A vesztegetési cselekmények ítéletben írt megtörténte vitatható, ezen túl a bíróság részben a vádelvet megsértve állapította meg e körben a tényeket. A hivatkozott körülmények teljes, vagy legalábbis részbeni felmentését és bűnösség megállapításakor is feltétlen enyhébb, szabadságelvonással nem járó büntetés kiszabását alapozzák meg.

Vitatta az első fokú ítéletben megállapított személyes befolyását az érintett gazdasági ügyletekre nézve. A minisztérium vezetéséhez fűződő kapcsolatáról kizárólag az ... Kht. ügyeit tárgyaló NF.862/2001. számú vádirat által említett cselekmények utalnak. A másik vádiratban szereplő, a ... Kft. és a ... Kft. ügyei kapcsán mindez fel sem vetődött. A vádirati s az ahhoz képest már módosult ítéleti tényállásra nincs konkrét vallomás, bizonyíték, mely szerint bármelyik ügylet kapcsán hivatkozott volna a minisztérium vezetésével fennálló szoros viszonyra. Megalapozatlan ezért az a ténymegállapítás, hogy az ügyletek

szervezésében, háttérben közötté és a minisztérium között közvetlen informális kapcsolat állt fenn.

Alaptalan ugyancsak az ügyletek háttérét III.r. vádlottal való érzelmi kapcsolatával, lényegében azzal magyarázni, hogy e kapcsolat folytán korlátlan befolyással bírt a ... Rt.-t, mint tulajdonost is érintő ügyletek megkötésében. A részükről határozottan tagadott élettársi kapcsolat nem bizonyítható, a szerelmi viszony vélelmezése pedig nem jelenthet olyan ténymegállapítást, melyhez terhére következmények fűződhetnének.

Nem felel meg a valós tényeknek azon megállapítás sem, hogy VI.r. vádlotthoz gyermekkori barátsága fűződött.

A ... Kft. tekintetében determináló szerepét cáfolták az eljárás adatai. Az egyértelmű az okiratok alapján, hogy mely időszakban felelt a cég gazdálkodásáért, ugyanis 1999. május 13. napjától 2000. május 13. napjáig volt ügyvezető. Egyes vádpontok eleve kívül esnek ezen időszakon, mások esetében pedig a pontos időszak nem is igazolható. Vitatta azt, hogy vissza dátumozásokra került sor egyes ügyleteknél, mint ahogy sérelmezte az I/2. és I/4. tényállások egyes megállapításait, valamint a vesztegetést megalapozó elsőfokú bírósági tényeket is.

Teljesen alaptalan érvelése szerint, hogy az informális hatalmára hivatkozó vallomások nem feltétlenül a felelősség áthárítását szolgálják, e körben külön utalt 1. sz. tanú személyét érintő indokolásra. Az ítéleti tényállás, helyessége esetén is legfeljebb bűnsegédi bűnrészességét támaszthatná alá, a felbujtást és a társtettségét semmiképpen. Határozott védekezését fenntartva ugyanakkor következetesen állította, hogy szándékosan egyik ügyletnél sem szegte meg vagyonkezelői kötelezettségét. Gondatlan hanyag kezelést részesi magatartás nem valósíthat meg, tettesként pedig azért nem felelhet, mert az általános vagyonkezelési kötelezettségét konkrét törvényi rendelkezés nem írta elő, e körben hivatkozott a 4/2003. Büntető Jogegységi Határozatban foglaltakra.

Hivatkozott továbbá arra, hogy az ítélet említést sem tesz az eljárás során öngyilkosságban meghalt 1. sz. tanú 2003. július 1-jén kelt, védőjéhez intézett és általa a bíróságnak átadott levélről, melyben több általa rá nézve terhelő vallomását visszavonta.

A vesztegetés büntettének értékelt cselekményeket tekintve az ítélet több okból is támadható. Álláspontja szerint a bíróság megsértette a vádelvet, mert túlterjeszkedett a vádon. Olyan tényeken alapult bűnössége, melyeket a vád okfejtése szerint nem tartalmazott. A vádban ugyani szó sincs előnykérésről, a szállítmányozás lefolytatásának lehetővé tétele fejében előny nyújtására történő felhívásról. Hivatkozott rá, hogy a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a felbujtóként elkövetett hűtlen kezelés büntettét a ... Kft.-t érintő cselekménynél is megállapíthatónak tartotta, a vesztegetés büntettét azonban már nem.

Sérelmezte XXIII.r. vádlott közreműködésével kapcsolatban is a gazdasági vesztegetés megállapítását. A terhére még leghátrányosabb módon megállapított tények esetén is legfeljebb gazdasági vesztegetés vétsége valósulhatott meg (Btk. 254. § (1) bekezdés). Kifejtette azonban, hogy az előny adása meg kell előzze a kötelességszegést, az előny vezet ugyanis a kötelességszegéshez. Azt pedig maga az ítélet sem állapította meg, hogy XXIII.r. vádlott a későbbi előny biztos tudatában szegte meg kötelezettségét, ez világosan kitűnik IX.r. vádlott vallomásából is.

A fellebbezés-indokolásban kitért a bűnösségi körülményekre, és a büntetéskiszabásra is. Egyedül ő kapott végrehajtandó szabadságvesztést, annak ellenére, hogy azokat a tényeket, amelyek a történetek felderítését segítették, nem hallgatta el. Az időmúlást

esetében a bíróság nem vette figyelembe kellő nyomatékka, ezért a végrehajtandó szabadságvesztés eltúlzottan súlyos, ellentétes az alapvető büntetési célokkal. Fenntartotta azonban érdemi védekezését, mely szerint bűncselekményeket nem követett el, bűnösségének megállapítására ezért tévesen került sor.

A 10. sorszám alatti beadványban I.r. vádlott eljárási kifogásokat is emelt. Hivatkozott a Be. 44. § (4) bekezdésére, mely szerint több terhelt érdekében ugyanaz a védő akkor járhat el, ha a terheltek érdekei nem ellentétesek. A Be. 45. § (1) bekezdés c) pontja értelmében pedig nem lehet védő, aki a terhelt érdekével ellentétes magatartást tanúsított, vagy akinek az érdeke a terheltével ellentétes. Álláspontja szerint jelen ügyben nem jutottak érvényre a védői kizárással kapcsolatos szabályok. A védelme ellátására dr. ... ügyvédnek adott megbízást, akinek helyetteseként, az eljárás során pedig ténylegesen és érdemben a védőjeként, az a dr. ... ügyvéd járt el, aki III.r. vádlott védelmét is ellátta. Az eljárás adatai szerint érdekei azonban ellentétesek a III.r. vádlott érdekeivel, ezért perrendszerűen egy védő nem láthatta volna el védelmüket. Az ellentét legfőképpen az I. számú vádirat 8-9. pontjában részletezett, a ... Kft. által a ... Kft. közreműködésével, az ... Kft. részére 54.936.102 Ft árkülönbözettel értékesített nagy mennyiségű, 1100 tonna malmi búzát érintő ügylettel kapcsolatban állapítható meg. Részletesen kifejtette, hogy IV.r. vádlott nyomozási tanúvallomásai, valamint e vádlott által írt levél egyértelműen alátámasztják, hogy érdekei III.r. vádlottéval ellentétesek voltak. E körben egyébként kifogásolta a vallomások értékelését és a bizonyítékok mérlegelésének törvényességét, eljárási szabályoknak megfelelő voltát is. A IV.r. vádlott által fenntartott nyomozási vallomás ismeretében nem kerülhet sor azzal ellentétes tény megállapítására. Összegezve, a bíróság által értékelt bizonyítékok, terhelti vallomások, a már hivatkozott levél bizonyítják az érdekellentétet, mely által nem vitásan súlyos eljárási szabálysértés valósult meg. A beadvány 6. oldalán arra is kitért, hogy nyilvánvaló, miszerint dr. ... és dr. ... ügyvédek is tisztában voltak az ügy alapjául szolgáló tényállással, amely szerint érdekei a III.r. vádlott érdekeivel ellentétesek, miáltal a kizárási szabályok mellett a védelem alapvető joga is sérült.

Sérelmezte, hogy az ítélet büntetéskiszabást indokoló részében nem került megállapításra megromlott egészségi állapota, holott már a nyomozás során rendelkezésre álló iratok tanúsították betegségeit. Megromlott egészségi állapota folytán egyáltalán az is kétséges, hogy védekezésre képes állapotban van-e. Az elsőfokú eljárásban sorozatosan csatolt egészségi állapotának megromlását tanúsító okiratokat, melyeket az elsőfokú bíróság nem vett figyelembe, mint ahogy azt sem, hogy nős családi állapotú, felesége is megbetegedett az eljárás során, valamint, hogy a fiát is megviselte az eljárás és pszichiátriai kezelésre szorul.

Az elsődlegesen felmentésére irányuló fellebbezését fenntartotta. Másfelől új bizonyítékra is hivatkozott, a tényállást több okból megalapozatlannak tartva.

A másodfokú eljárásban bizonyítási indítványt terjesztett elő a következők szerint.

- 2. sz. tanú tanúkihallgatása iránt, mely személy azt igazolhatja, hogy nem felel meg a valóságnak az ítélet 31. oldal utolsó bekezdésében állított tény, mely szerint új szállítót akart. VII.r. vádlott a 2009. május 8. napján tartott tárgyalásról készült 214.

sz. alatti jegyzőkönyv 3. oldalának utolsó bekezdésében nyilatkozott arról, hogy a ... Rt.-nél közszájon forgott, hogy a vezetéshez közelálló, egyébként nem szakirányú cégtől, a ... TRADE-től már kértek is ajánlatot. Nevezett tanú kihallgatását maga is kérte az eljárás során. Indítványához mellékelte 2. sz. tanú 2012. április 5-én közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozatát is, melyben nevezett kijelentette, hogy az eljárással érintett időszakban, 1998 és 2000 között, illetve előzőleg sem, sem azt követően az 50 %-ban a tulajdonában álló ... TRADE Kft. gabonaszállítással nem foglalkozott. Sem a ... Rt.-vel, sem más megrendelővel gabonaszállításra vonatkozó tárgyalásokat nem folytatott. Cége kizárólag gyümölcsszállítással foglalkozott, eszközei, felszerelései, járművei e tevékenységnek feleltek meg.

- 3. sz. tanú tanúkihallgatása végett. A tanú állítása szerint igazolni tudja, hogy a ... Zrt. és a ... Kft. elkülönülten végezte a szállítást, aminek során kizárt dolog volt, hogy a ... Kft. befolyásolhatta volna a ... Zrt. ügyeit. Bizonyítani tudja továbbá, hogy a ... Zrt. önálló szállítási főosztállyal rendelkezett, amelynek ... volt a vezetője. Az ítélet a két céget, és az általa végzett szállítási tevékenységet nem különítette el, lényegében összekeverte.
- IV.r. vádlott tanúkihallgatása érdekében. Terheltként a volt IV.r. vádlott az eljárásban a vallomástételt megtagadta. Esetében az eljárás jogerősen befejeződött, nincs akadálya, hogy a másodfokú eljárásban tanúként kerüljön kihallgatásra.
- 5. sz. tanú tanúkihallgatása céljából. A kérdéses időszakban a tanú a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium ...ként a döntési és ellenőrzési folyamatokról a legalaposabb tudomással rendelkezett. Az elsőfokú tárgyalási jegyzőkönyv az általa elmondottakat hiányosan, nem hűen tartalmazza. A tanú fontos részekre kérte, hogy a bíróság szó szerint jegyzőkönyvezzé vallomását, amit a tanács elnöke el is fogadott, ennek ellenére az elhangzottak több esetben nem a lényegüknek és az értelmüknek megfelelően kerültek jegyzőkönyvezésre.
- A Vidékfejlesztési Minisztérium megkeresését az ... Kht. részére végzett, 2000 évi, a következő költségvetés terhére való kifizetés engedélyezésével kapcsolatos eredeti ügyiratok megküldése és tárgyaláson való ismertetése iránt. Az elsőfokú bíróság nem vette ugyanis figyelembe a legfontosabb dokumentációt, ezzel szemben a tényeket XXII.r. vádlott elfogult, életszerűtlen vallomására alapította. Az ügyben a hivatkozott akta csak „szétvágva”, keverve, pusztán másolatban áll rendelkezésre, nem mellőzhető ezért a fontos tények bizonyítására az eredeti okirat beszerzése. Az engedélyezés és forrásátcsoportosítás alapjául XXII.r. vádlott kérelme szolgált, aki a ... Kht. ügyvezetője volt. A társasági jogszabályok értelmében teljes felelősséggel tartozik a cég működéséért. Szükséges ezért a XXII.r. vádlottat a másodfokú eljárásban nyilatkoztatni arra, hogy ténylegesen ki volt külföldi kiküldetésben három hónapig. Indokolt továbbá 6. sz. tanú által az ... Kht. működéséről elrendelt vizsgálat eredményéről szóló jelentésről vallomástétele, lehetőség szerint a jelentést tartalmazó okirat másolatának beszerzése.

- Igazságügyi orvos- és elmeorvos szakértő kirendelése végett, mely annak tisztázására kell irányuljon, hogy a csatolt orvosi igazolások és személyes vizsgálatok alapján betegségei büntethetőségét kizárják, vagy korlátozzák-e, illetve védekezésre képes állapotát érintik-e.
- Igazságügyi könyvszakértő kirendelése érdekében arra vonatkozóan, hogy az ... Kht.-nak 2000 év végén - amikor a következő évi költségvetés terhére való kifizetés engedélyezésével kapcsolatos kérelmet nyújtotta be a minisztériumhoz - volt-e, illetve mennyi forrása maradt még arra az évre vonatkozóan, ennek milyen volt az összetétele, mennyi volt a felhasználható készpénz s mekkora összeg volt értékpapírba fektetve. E bizonyítás XXII.r. vádlott vallomásának körültekintő vizsgálatához szükséges, nevezett ugyanis azt vallotta, hogy azért nyújtott be keretemelésre vonatkozó kérelmet, mert nem volt forrása.
- 1. sz. tanú 2003. július 1-jén dr. ... ügyvédnek írt levelének ismertetése iránt, mely lényeges bizonyíték, de a sérelmes ítélet meg sem említette.

A bizonyítási indítványokra tekintettel a fellebbezések másodfokú tárgyaláson való elbírálására tett indítványt. A korábban bejelentett fellebbezés-indokolás alapján azon részekben, ahol a bíróság törvényes vád hiányában járt el, az eljárás megszüntetése indokolt.

Az ítélettel kapcsolatban az indokolási kötelezettség olyan súlyos fokú megsértése is megállapítható érvelése szerint, mely abszolút hatályon kívül helyezési okot jelent.

A kizárt védő eljárása miatt ezen felül jelentős, a Be. 375. § (1) bekezdésében szabályozott eljárási szabálysértés valósult meg, mely szintén az ítélet hatályon kívül helyezését teszi szükségessé.

A 10. sorszámú beadványhoz a már hivatkozott közjegyzői okirat mellett egészségi állapotára vonatkozó orvosi okiratokat is csatolt.

A 13. számú beadványban I.r. vádlott a korábbi perorvoslat indokait ismét kiegészítette. Előadta, hogy ügyében olyan jelentős az időmúlás, mely folytán semmiképp sem elfogadható részéről, hogy egyedül neki kelljen végrehajtandó szabadságvesztést elszenvednie.

Gyógykezelése céljából 2001 év közepétől 2003. január 23. napjáig külföldön tartózkodott. A sajtó botrányos kampányba kezdett ellene, nem csak azt állították, hogy megszökött a felelősségre vonás alól, de számtalan bűncselekménnyel hozták összefüggésbe, eltúlozták szerepét és személyével kapcsolatban hatalmas összegeket hangoztattak. Továbbra is vitatta, hogy a bíróság védekezésével szemben a tényállást más bizonyítékokra alapozta, kifogásolva a bírói mérlegelést. A támadott ítélet túlnyomórészt feltáratlan és a valóságnak meg nem felelő tényálláson alapul. Az indokolás sem perrendszerű. Az indokolásnak a bizonyítékok számbavételét és értékelését is tartalmaznia kell. Jogtudományi tanulmányra is hivatkozva fejtette ki, hogy az első fokú ítélet indokolása miért nem felel meg álláspontja szerint a perrendi szabályoknak s a követett gyakorlatnak. A teljes körű, szabályos bizonyíték-értékelés ügyében, érvelése szerint elmaradt. Az ítélet több esetben iratellenes megállapításokat tartalmaz, helytelen ténybeli következtetésen alapul, különösen az egyes cégeket ért vagyoni hátrány tekintetében. A sérelmes ítélet nem bizonyított tényekre alapít

tényállást. Szóbeszéd, mendemondák, újságcikkek nyilvánvalóan nem szolgálhatnak egy büntetőügyben hozott ítélet alapjául. Ilyen megállapítás többek között 6. sz. tanúhoz fűződő személyes viszonya, valamint III.r. vádlottal fennálló érzelmi kapcsolata és ezáltal informális befolyása. A tényállás hiányos is, mert a gazdálkodási és a büntetőjogi felelősség szempontjából alapvető tények nem kerültek megállapításra.

- Korábbi bizonyítási indítványát kiegészítve további bizonyítás felvételére, a cégbíróságtól a ... Kft. iratainak beszerzésére tett indítványt. 1999 évben több változás bejelentésre került sor. Állítása szerint nem május 13. napján, hanem jóval később került sor ügyvezetői tisztségének bejegyzésére a cégjegyzékbe.

Határozottan tagadta, hogy a minisztériumban „tanácsadó” volt. E tényt megfelelően soha nem tisztázták az ügyben. A miniszternek valóban van tanácsadói testülete, de a tagok sem egyenként állnak kapcsolatban a miniszterrel, hanem testületként a miniszter titkárával vannak összeköttetésben.

Hivatkozott az FVM Humánpolitikai Igazgatósági Főosztályának 2009. június 19. napján kelt 22.666/1/2009. számú, 2009. június 19. napján az elsőfokú bírósághoz érkezett átiratára, amely szerint sem a minisztériumnál, sem a miniszteri kabinetnél tanácsadóként nem működött. Valótlan az a ténymegállapítás is, hogy 2000 júliustól 2000 év októberig külföldi kiküldöttként napidíj jogcímén kapott személyi juttatást a minisztériumtól.

- Ennek tisztázása érdekében indítványt tett arra, hogy az ítélet tábla ismételt megkereséssel tisztázza, hogy a nevében ki vett fel juttatást.
- Indítványozta továbbá 6. sz. tanú ismételt tanúkihallgatását is. Álláspontja szerint nem tehető megalapozott megállapítás a vele fennállott kapcsolatra, sem a hivatkozott tanácsadói tevékenységre nézve úgy, hogy a tanúval e körülmények részletesen tisztázásra ne kerüljenek. A tanú vallomását rögzítő jegyzőkönyv kérelmére kijavításra került, de csak az ítélelhozatal után észlelte, hogy a kijavítás is téves volt. Sérelmének lényege az, hogy a tanú kérdésre azt vallotta, hogy „neki nem volt tanácsadója, én egy tanácsadói testületnek lehettem tagja”, majd észrevételére azt mondta, hogy „ennyi év eltelté után ki emlékszik erre”. Ehelyett a jegyzőkönyv „egy évet” említ, ami nyilvánvalóan téves. Szükségesnek tartotta az előzőekben hivatkozott FVM leiratnak 6. sz. tanú elétárását tanácsadói minőségével kapcsolatban, mely cáfolja az elsőfokú bírósági ténymegállapításokat.

A továbbiakban is vitatta, hogy III.r. vádlottal élettársi kapcsolatban álltak. Az ítélet 28. oldal 2. bekezdése élettársi kapcsolat feltételezését említi. Feltételezéseken az ítélet nem alapulhat. Mint ahogy sérelmes a szerelmi viszony vélelmezhetősége kitétel is. Vitatta VI.r. vádlottal való régi kapcsolatára megállapítottakat is, utalva rá, hogy nevezett már jóval előtte megismerte az ügy néhány szereplőjét, mint ahogy ő megismerte volna őket.

A perorvoslat indokolásában részletesen kitért az ügyészség eljárására is (9.o.). Álláspontja szerint a Be. 31. (1) bekezdés d) pontjában írtakra figyelemmel nem várható el ennek a büntetőügynek az elfogulatlan megítélése az eljáró ügyészségtől. A Legfőbb Ügyész 2012.

július 1-jei hatállyal a volt fővárosi főügyészt bízta meg a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség vezetésével, miután a fellebbviteli főügyészség vezetőjéből dr. ... ügyész a Legfőbb Ügyészség Büntetőbíróági Ügyek Főosztályának vezetője lett. Nevezettek eljárását ezért az ügyben kizártnak tartja. Dr. ... által vezetett Fővárosi Főügyészségen dr. ... ügyész volt az, aki osztályvezetőként a nyomozást felügyelte és 2003. június 16. napján a KÜO.6420/2001/133-I. számon vádiratot nyújtott be a Pesti Központi Kerületi Bíróságra. Ebben az időben dr. ... ügyész volt a Fővárosi Főügyészség vezetője, de az iratok ügyészi fellebbezés alapján történő felterjesztésekor már a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség vezetői feladatait látta el, így az volt az ügyészi fellebbezés fenntarthatóságának az elbírálásakor is. Jelenleg dr. ... ügyész annak a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészségnek a vezetője, mely most éppen az ő korábbi tevékenysége által vezetett Fővárosi Főügyészség által végzett tevékenység törvényességének felülvizsgálatára, ellenőrzésére is hivatott. A döntést hozó és ellenőrzésben résztvevő személye azonos, mely alapján kizárt a pártatlan eljárás.

Sérelmezte, hogy az illetéktelen másolat kiadása során a bíróság késedelmesen járt el, mely a védekezéshez fűződő jogait is sértette. Az iratmásolat kiadásával kapcsolatos eljárásra törvénytöriően került sor.

Részletesen hivatkozott beadványához mellékelte a ... Kft. cégtörténetére vonatkozó okirat másolatát 1994. március 1-je és 2012. március 31-e közötti időszakra nézve.

A 18. számú észrevételben sérelmezte, hogy az iratmásolat iránti kérelmét a bíróság nem teljesítette megfelelően, a késedelmes, hibás, hiányos másolatkiadás védelmi jogaira is kihatással volt. Az irat megtekintési jogát sem gyakorolhatta megfelelően, mivel a kezelőiroda tájékoztatása szerint az iratok Debrecenben találhatók. Nem biztosított részére a bűnjelként nyilvántartott iratokba való betekintés sem. Kifogásolta továbbá, hogy az ügy elintézésére kijelölt dr. ... tanácsa helyett miért más tanács jár el a fellebbezési eljárásban. A beadványból kitűnően vélelmezte, hogy az Országos Bírói Hivatal Elnöke ügyáthelyezési jogát gyakorolta a perben, az pedig nem felelt meg a vonatkozó szabályozásnak, mert jogorvoslati jogukat nem gyakorolhatták.

A 21. számú beadványban is kifogásolta, hogy megfelelően nem gyakorolhatta a másodfokú bíróság előtt irat megtekintési jogát. Állítása szerint csak az iratok egy jelentéktelen részét bocsátotta rendelkezésére a bíróság tanulmányozásra. A 17. számú iratból ugyan értesült arról, hogy nem ügyáthelyezésre került sor, hanem kirendelés alapján jár el a Fővárosi Ítéltábla tanácsaként a Debreceni Ítéltábla tanácsa, továbbra is vitatta azonban, hogy a kijelölés nem a törvény rendelkezéseinek megfelelően történt, mert a perbeli felek értesítésére, illetve a jogorvoslatról szóló tájékoztatásra nem került sor. A vád törvényességét is érintően utalt arra is, hogy a Be. 17. § (3) bekezdés i) pontjától eltérően a vádiratok nem jelölik meg a nyomozó szervet, és azt sem, hogy annak milyen ügyszámai alapján rendelkezésre álló bizonyítási eszközökről van szó. A sérelmes ítélet álláspontja szerint törvényes vád hiányában született, és magában az ítéletben sem azonosítható be, hogy milyen nyomozási iratokon alapult. Végül említette, hogy az egyik vádirat szerint az ... Kht. sértett, a nyilvános ülésről ugyanakkor az iratok tanúsága szerint értesítést nem kapott.

A 25. sorszám alatti beadványban az ítéletet jogszabálysértőnek, megalapozatlannak tartotta, mert a valóságban nem létező, virtuális felelősségi elképzeléseken alapszik.

- Indítványt terjesztett elő egyben 7. sz. tanú nyomozási tanúkihallgatási jegyzőkönyvének (az általa megjelöltek szerint a nyomozási iratnál a 4561-4569. oldalain található bizonyíték) egybefüggő és teljes ismertetése érdekében.

A jelzett indítvánnyal összefüggésben előadta, hogy a tanú ... hungarista voltáról és a New York-i Izraelita Közösséggel való összeférhetőségéről tett vallomás során kijelentette, hogy nem tudott arról, hogy akár I.r. vádlott zsidó volna. A kérdéseket a nyomozási jegyzőkönyv ugyan nem tartalmazza, de beadványához csatolta 7. sz. tanú 2013. január 7-én magánokiratba foglalt nyilatkozatát, mely szerint dr. ... ügyész azon kérdésére adta a választ, hogy 6. sz. tanú környezetéhez tartozó ... és I.r. vádlott zsidók-e. A hatóság részéről ilyen kérdés feltétele törvénytelen. A faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről New York-ban 1965. december 21-én elfogadott nemzetközi egyezmény kihirdetéséről szóló 1969. évi 8. tvr. szerint a törvény előtt minden ember egyenlő és mindenféle megkülönböztetéssel és megkülönböztetésre való izgatással szemben a törvény védelmére jogosult. A jegyzőkönyvben a közvetlen diszkrimináció tettenérését jelenti a rögzített előadás. Az alapvető emberi jogsérelem miatt a Be. 78. § (4) bekezdésére tekintettel a tanú vallomása bizonyítékként nem vehető figyelembe. A vádlott érvelése szerint köztudomású, hogy az eljárás egy politikai harcnak a következménye. E bűnüldözés két lényeges okból is megengedhetetlen. Egyrészt komoly, jelentős súlyú, ténylegesen kiemelkedő vagyoni hátrányt okozó bűncselekmény ismertté válása ellenére nem került sor azok következetes üldözésére, másrészt a politikai hatalom „megrendelését” olyan látszateredményekkel, és koholt bizonyítékokkal folytatott büntető eljárásokkal kívánta szervilis módon teljesíteni a tőle függő nyomozó hatóság, amelyek alapjául valóságnak meg nem felelő tények, ténylegesen el nem követett, vagy nem az eljárás alá vontak által elkövetett bűncselekmények szolgáltak. Megjegyezte, hogy a sérelmes jegyzőkönyvet készítő és a kifogásolt kérdéseket feltevő dr. ... ügyész az eljárást követően kormánykitüntetésben részesült, a fellebbviteli főügyészségre főosztályvezetőként nevezték ki, míg jelenleg a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Büntetőjogi Kodifikációs Főosztály vezetője, a Legfőbb Ügyész delegáltjaként.

- Indítványt tett továbbá dr. ... ügyvédnek, XXII.r. vádlott védőjének az ügyből való kizárására a Be. 45. § (1) bekezdés a) és e) pontja alapján, valamint nevezett tanúkihallgatása érdekében.

A kizárási indítványt azzal indokolta, hogy az ügyvéd a vádirat szerinti sértett, az ... Kht. jogi képviselője, de ezt meghaladóan is közrejátszott az eljárás megengedhetetlen irányba terelésében védői közreműködése során. Mai ismeretei szerint dr. ... tanúként kellett volna kihallgatni az ügyben, a védői megbízatás elfogadása ennek megnehezítését is szolgálta, hiszen a védő tanúként nem hallgatható ki az ügyről. Jelen esetben azonban az ügy keletkezéskori tényeiről van szó, amelyekről változatlanul indokolt, hogy a bíróság tanúként hallgassa ki.

- Indítványozta a Fővárosi Törvényszéktől, mint Cégbíróságtól beszerezni az ... Kht. ügyében 1998 és 2002 év közötti időszakban keletkezett összes iratot, mely igazolja, hogy álláspontja szerint XXII.r. vádlott a felelősségre vonás elkerülése érdekében elmulasztotta a tulajdonosi döntések végrehajtását.

Ezen indítvány tekintetében nyilatkozott arról, hogy a 6. számú tanú és 5. sz. tanú 2001. február 15. napján lemondott a posztjáról. Február 16-án érkezett az ideiglenes miniszter. Az ... Kht. alapító okirata módosítása kapcsán kifogásolta dr. ... ügyvéd eljárását, megítélése szerint a cégbírósi eljárás jogszerűtlen volt. Beadványához mellékelte több okiratot az ... Kht. alapokmányaival, szervezetével, működésével kapcsolatban, mely okiratokkal álláspontját kívánta alátámasztani, rámutatva XXII.r. vádlott és később védőjeként eljáró személy intézkedéseinek sérelmes, jogszabályoknak meg nem felelő voltára.

Hivatkozott rá, hogy XXII.r. vádlott és dr. ... ügyvéd tartós együttműködése stabil gazdasági alapokon nyugodott, ami nyilván erős közös érdeket és feltehetően közös felelősséget jelentett. Lehetséges, hogy ugyan kizárást nem eredményező, de azt mindenképpen felvető, és az eljárás tisztasága szempontjából figyelemreméltó gazdasági kapcsolat állapítható meg közöttük. 2002. április 23-án közös céget alapítottak, melyet a három alapítóról neveztek el ... Kft.-nek. A harmadik tulajdonos az indokolás szerint dr. ... ügyvéd, aki nem sokkal később gyermeke, dr. ... kinevezését követően 5. sz. tanú ügyvédje lett. XXII.r. vádlott vallomásaiból egyértelműen kitűnik, hogy a 6. sz. tanút maga is vele ellenérdekűnek tekinti. Érvelése szerint a jelzettek szerint a terhelti-védelmi-sértetti oldal összefonódása védői kizárási ok lehetőségét veti fel, de az eljárás tisztességét mindenképpen érinti.

I.r. vádlott kitért továbbá arra is, hogy az eljárás nyomozási szakaszában teljesen ellenőrizetlenül történt a védők eljárása, mely már utólag sem kontrollálható megfelelően. Az ezzel kapcsolatos visszasságok fokozottan indokolják annak a felülvizsgálatát, hogy érdekelletében álló vádlottak védőjeként, összeférhetetlenség miatt kizárt védők részt vettek-e az eljárásban.

E körben utalt rá, hogy a nyomozási iratok 1533-1567. lapszám alatt csatolt jegyzőkönyv szerint a 66/2001.bü. számú ügyben 8. sz. tanú kihallgatásánál az első oldalon nem rögzítik védő jelenlétét, az okirat aláírói között viszont már szerepel dr. ... ügyvédjelölt. Nem állapítható meg azonban, hogy kinek védelmében járt el, melynek jelentősége van, hiszen a vele érdekelletében álló III.r. vádlottat és őt is érintő kérdésekre is folyt a kihallgatás.

A nyomozási iratok 1563-1567. lapszám alatt csatolt, 9. sz. tanú kihallgatásáról készült jegyzőkönyvből szintén nem állapítható, hogy a jelenlévő ügyvéd, dr. ... mely terhelt védelmében járt el.

Ugyanez irányadó a 7297. lapszámú tanúkihallgatási jegyzőkönyvnél, ahol 8. sz. tanú folytatólagos kihallgatását érintően nem állapítható meg, hogy kinek a képviselőjeként vett részt az eljárási cselekményen dr. ... védő.

10. sz. tanú kihallgatásáról készült és 2001. szeptember 13. napján 12.40 órakor lezárt jegyzőkönyv tanúsága szerint az eljárási cselekményen részt vett dr. ... is, védőként, nem

tisztázott azonban, hogy kinek a védelmében, mely szintén lényeges eljárásjogi hiányosság.

Az I.r. vádlott felhívta ismét a figyelmet arra, hogy ebben az eljárásban az igazságszolgáltatáson kívüli, mindenekelőtt politikai motívumok és szempontok játszottak meghatározó, a pert súlyosan deformáló szerepet, mely megnyilvánult a számtalan megindított vizsgálatban, a bizonyítékok összegyűjtésében, valamint a kizárt védői eljárás hatóságok általi megtűrésében.

Az eljárásra nyilvánvaló befolyással volt a sajtó által folytatott kampány is. A politikai befolyás a médián keresztül valósult meg.

Hivatkozott 11. sz. tanú vallomására, aki a gyanúsítás elkerülése érdekében tett álláspontja szerint rá és a III.r.r. vádlottra is a valóságnak meg nem felelő, terhelő vallomást.

Korábbi beadványaival egyezően sérelmezte, hogy nem gyakorolhatta megfelelően az irat megtekintési jogosultságát. A vádiratokból nem állapítható meg, hogy melyik nyomozó hatóság által, milyen ügyszámokon folytatott nyomozás iratai képezi az eljárás tárgyát. Az iratok szortírozásánál is megengedhetetlen eljárásra került sor. Nem zárható ki, hogy az őt mentő egyes okiratok olyan nyomozási iratrészbe kerültek, melyek bizonyításba vonása nem történt meg. Az iratok rendezetlenek, mennyiségük ellenőrizhetetlen. Korábbi perjogi észrevételeit fenntartotta, sérelmezve - az irat megtekintetési jog gyakorlásával összefüggésben a kifogás perjogi eszközét megjelölve - a másodfokú bíróság eljárását is. Utalt rá, hogy fontos iratokat nem ismerhetett meg az ügyben. Ide értve egyes lefoglalási jegyzőkönyveket, melyek nagy fontossággal bírnak az ügy helyes megítélésékor.

- Lényeges az ügy eldöntésekor az ... Kht. levelezése 5. sz. tanú, XXII.r. vádlott 1/2000. évi igazgatói utasítása a társaság működésével kapcsolatos szabályozásokról, a 2001. május 28-i alapító okirat, főkönyvi kivonatok, a lefoglalt videók kazetta. Mindezen bizonyítékoknak a másodfokú eljárásban való ismertetését és a másolatok kiadását indítványozta.

Fenntartotta azon álláspontját is, hogy ügyében a törvényes bíróhoz való jogát megsértették. A kirendelés során jogorvoslati jogát nem gyakorolhatta, azt pedig külön kifogásolta, hogy olyan tájékoztatást kapott, hogy a Debreceni Ítéltáblán tekintheti meg az iratokat. Éppen akkor, amikor Európa kétségbe vonja a törvényes bírótól elvonás lehetőségét, még megengedhetlenebb okfejtése szerint, hogy ezt az egyébként is vitatott szabályt megsértve járt el az Országos Bírósági Hivatal.

A bűnjeljegyzékre felvett iratok szintén olyan okirati bizonyítékok, melyeket a nyomozási iratok tartalmaznak, ezért azokra nézve is fenntartotta irat megtekintési igényét a korábbiakban már előadottak szerint.

- Előadta, hogy az ítélet kihirdetéséről hangfelvételt készített, amelyet az ítéltábla rendelkezésére bocsát. Indítványozta, hogy a másodfokú bíróság fellebbezési tárgyalás keretében a felvételt hallgassa meg és vesse össze az írásba foglalt

ítélettel. Állítja ugyanis, hogy a szóbeli és írásbeli indokolás eltér, mely eltérések önmagukban a sérelmes ítélet megalapozatlanságát igazolják.

E körben hangsúlyos, hogy a minisztériumi vezetők felelősségét a szóban kihirdetett ítélet durvábban és még alaptalanabbul fogalmazta meg, mint az írásba foglalt változat. Az elmondottak tartalmát és hangfelvételét tekintve nem lehet másnak nevezni, mint lejáratásnak, gúnyos élcélozásnak, ami kívül esik a bíróság lehetőségein.

Kitért az ... Kht. és az ... Kht. kapcsolatára, közös ügyeire, a személyi átfedésekre, melyek megjelentek az ügyvédi képviselést ellátó személyeknél is.

Sérelmezte, hogy a bíróság a bizonyítékok és a tanúvallomások ellenére sem vizsgálta az ... Bizottság feladatkörét és személyi összetételét. Nem nyilatkoztatta őket. Egyiküket, 12. sz. tanút ugyan tanúként hallgatta ki, de nem erről a tevékenységről. Ezen a bizottságon keresztül valósult meg az ... Kht. szakmai felügyelete, egyetértése feltétele volt az ... Kht. költségvetése elfogadásának is. A védelem álláspontja szerint a bíróság nem volt tisztában azzal, hogy mit is jelent a szakmai felügyelet, és nem is tett lépéseket a fontos tények tisztázására. Ha pedig információkkal, tényekkel találkozott, azokról egyszerűen nem vett tudomást.

- A kifejtett okok miatt indítványozta, hogy az ítélet táblája szerezzék be az ... Bizottság üléseinek minden további jegyzőkönyvét a minisztériumtól.
- Emellett szükséges az ... Kht. Szervezeti és Működési Szabályzatának beszerzése is.

Az ... Kht. működésében a perorvoslat indokai szerint a vád tárgyává tett időszakban jelentős rendellenességek állapíthatók meg. A Kormányzati Ellenőrzési Hivatal megállapítása szerint a társaság nem rendelkezett könyveléssel. Annak ellenére nyújtott be további költségvetési juttatás iránti kérelmet, hogy a megfelelő pénz (minimum 500 millió Ft) nem állt rendelkezésre. A miniszter és a politikai államtitkár a cég törvényes működésének a biztosítása érdekében felügyelő bizottsági tagokat érintő személyi változásokat rendelt el, amelyeket a cég elmulasztott benyújtani a bíróságra. A cég működésében kimutatható szabálytalanságok figyelembevétele azért lényeges, mert azok megvalósulása teljesen elhatárolható személyétől, a tevékenységétől, ugyanakkor önmagukban is lehetővé tették a vádbeli bűncselekmények elkövetését.

Említést tett a bűnjeljegyzéken szereplő és az első fokú ítéletben is hivatkozott un. aláírás bélyegzőre, melyre a magyar jogrendben nincs tételes szabály, ilyen bélyegző teljesítés igazolására nem alkalmas. Nem került sor az eljárás során annak megállapítására, hogy milyen körülmények között került sor erre a szabálytalan bélyegzőhasználatra.

A Fővárosi Ítélet táblája eljárási szabályt sértett kifogása szerint, amikor a 2012. május 21-i átiratban hívta fel a Fővárosi Törvényszéket annak közlése iránt, hogy miért nem tartalmazza az ítélet VII.r. és VIII.r. vádlottak személyi adatait. A felhívást követően került sor arra, hogy az elsőfokú bíróság kiegészítette a rendelkező részt, mely nem felelt meg az eljárási jogi rendelkezéseknek. Részére egyébként sem kézbesítették a határozatot.

Sérlemelte, hogy egy viszonylag rövidebb időszakban, 2012. május 29-e és június 12-e között feltűnően nagyszámú és megmagyarázhatatlan intézkedés történt a törvényszéken az elsőfokú eljárás befejezését követően (270-301. sz. iratok). Egyes iratok sorszámozásának helyessége is vitatható. A 2011. július 11-én keltezett s részére 2011. november 23-án kézbesített első fokú ítélet a 272. sorszámot kapta, kérdés, hogy a 2012. május 29-én készült okirat miként rögzíti a 270. sorszámot.

III.r. vádlott védője a 28. számú beadványban tett észrevételeket a polgári jogi igény elutasításával kapcsolatos ügyészi fellebbezésre, melyet nem tartott alaposnak. Részletesen kifejtette, hogy álláspontja szerint az ügyészi álláspont téves és az elsőfokú bíróság kereshetőség hiányában törvényesen utasította el a pénzügyminisztérium szerve által a III.r. vádlott ellen előterjesztett polgári jogi igényt. Hivatkozott tételesen a polgári anyagi jog szabályaira, az irányadó társasági jogi szabályozásra, a Btk. szerinti kárfogalomra, valamint a követett bírói gyakorlatra is, mely szerint, ha a bíróság azt állapítja meg, hogy a felperes a kereset megindítására nem jogosult, a keresetét érdemben el kell utasítani, ugyanis a kereshetőségi jog, az ügylegitimáció nem eljárásjogi, hanem anyagi jogi intézmény. E körben felhívta a BH1992.470. számú eseti döntésben foglaltakat és a fellebbezéssel támadott ítélet helybenhagyására tett indítványt a III.r. vádlottal szemben előterjesztett polgári jogi igény elutasításáról szóló rendelkezés tekintetében.

V.r. vádlott védője a fellebbezését a 24. sorszám alatti beadványban indokolta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete a Be. 351. § (2) bekezdés b), c) és d) pontjában írt megalapozatlansági hibában szenved, mert részben hiányos, másfelől ellentétes az iratok tartalmával és helytelen ténybeli következtetéseken is alapszik.

Kiemelte, hogy az első fokú ítélet 18. oldala tartalmazza az V.r. vádlottat érintő, I/8. vádpont vonatkozásában megállapított tényállást. Az ítélet e tényállási része az V.r. vádlott személyével kapcsolatban mindössze annyit tartalmaz, hogy a szerződéseket a ... Kft. nevében ő írta alá, tudva arról, hogy az eredeti vevő az ... Rt. lett volna. A törvényszék kizárólag e tényállás alapján állapította meg V.r. vádlott bűnösségét a hűtlen kezelés büntetében úgy, hogy az ítéleti tényállás semmilyen, a vádlott cselekvőségét magában foglaló elkövetési magatartást nem tartalmaz. Bár a tényállás rögzíti, hogy a ... Kft.-t az ügylettel kapcsolatban 54.936.102 Ft vagyoni hátrány érte, azt azonban már nem állapítja meg, hogy e vagyoni hátrány okozásában az V.r. vádlott milyen cselekvőséggel működött közre. A szerződés aláírásának ténye pusztán nem alkalmas annak megállapítására, hogy a vádlott idegen vagyon kezeléséből származó kötelezettségének megszegésével, erre irányuló szándékkal vagyoni hátrányt okozott a ... Kft.-nek.

Az elsőfokú bíróság ítéletének 42-44. oldala foglalják össze az I/8. tényállással kapcsolatban a bizonyítékok értékelését. A védelem álláspontja szerint a mérlegelés nem tekinthető perrendszerűnek. A bizonyítékok felsorolása ugyanis a követett bírói gyakorlat szerint nem azonos az értékelésükkel. A bíróság ítéletének indokolása e tényállási pont vonatkozásában túlnyomórészt nem más, mind a vádlottak vallomásainak, beazonosításra alkalmatlan módon, sőt hiányosan történő ismertetése.

1. sz. tanú volt terhelt vallomásaának ismertetéséből hiányoznak az ... Kft. szerződéssel kapcsolatban tett, a nyomozási irat 461. oldalán rögzített kijelentések. E vallomásában nevezett elmondta, hogy az ...-es adásvételi szerződésben megjelölt vételár irreálisan magas volt, a ... Kft. (helyesen nyilvánvalóan ... Kft.) adásvételi szerződésében megjelölt vételár jobban közelítette a szabadpiaci árakat. Vallott továbbá arról is, hogy a ... Kft. (helyesen ... Kft.) szerződésében megjelölt árakhoz képest tonnánként mintegy 500 Ft-al lehetett volna magasabb árat kérni, ha a ... Kft-t nem szorította volna az anyagi helyzete. Hivatkozott az árutőzsde aktuálisan jegyzett áaira is.

Szükséges lett volna III.r. vádlott vallomásainak ismertetésekor arra is kitérni, miszerint ő V.r. vádlottal sem előzőleg, sem utólag nem beszélt a ... Kft.-vel kapcsolatos ügyletről (nyomozási irat 6679.).

A vallomások hiányos felhívása tapasztalható az V.r. vádlottnál is, mert csak azt emeli ki, hogy a vádlottban elmondása szerint felmerült a gyanú, hogy a ... Kft. csak közvetítő láncszem, különösen azért, mert az árbevétel engedményező nyilatkozat is szerepelt.

Ezzel szemben az V.r. vádlott vallomása azt is tartalmazta, hogy szakmai tapasztalata alapján felmerült gyanúját tovább gyengítette, hogy az engedményezési nyilatkozatban a ... Kft. nem egy határozott értéket jelölt meg, hanem a teljes vételár átutalására hatalmazta fel az ... Kft.-t. Ez alapján pedig az feltételezhető, hogy a ... Kft., mint közvetítő láncszem vett részt az üzletben, de anyagi érdekeltsége nem a vételi és előadási ár különbözetéhez kapcsolódik, hanem más egyéb formához.

A ... Kft. által kiállított árbevétel engedményezési megállapodásnak kiemelt jelentősége van. Annak tartalma alapján megállapítható, hogy a ... Kft. felesleges és a ... Kft-nek vagyoni hátrányt okozó közbeiktatása V.r. vádlott részéről fel sem merülhetett. Az árbevétel engedményezési nyilatkozat léte egyfelől vitathatatlan, másrészt olyan releváns tény, melynek rögzítése a tényállásban elengedhetetlen.

Alapvetően helytelen az a következtetés, hogy az V.r. vádlottnak tudnia kellett, hogy az ügylet mindenképpen hátrányosan érintheti az ügyvezetése alatt álló gazdasági társaságot.

Amellett, hogy a bíróság hiányosan idézte a lényeges vallomásokat, egyes részeket az iratok tartalmától eltérve ragadott ki. A bíróság ugyanis helytelenül, nem vette figyelembe, hogy 2000 évben a mezőgazdaságban kialakult rendkívüli helyzetből kifolyólag teljesen életszerű volt, hogy egy közvetítő kizárólag azért vállal szerepet egy ügyletben akár azonos áron és feltételekkel közvetített terményértékesítéssel, hogy az eredeti szerződéses kötelemét teljesíteni tudja, mentesülve ezáltal az őt fenyegető kötbérfizetési kötelezettségtől.

Nem állja meg a helyét az a bírói megállapítás, hogy az V.r. vádlottnak tudnia kellett, hogy az ügylet mindenképp hátrányosan érintheti az ügyvezetése alatt álló társaságot.

A rendelkezésre álló adatok és a helyesen, teljes körűen megállapított tények alapján téves a vádlott bűnösségét megalapozó tudattartalomra vonatkozó következtetés.

Az ítélettel szemben az állapítható meg, hogy az V.r. vádlott megfelelő gondossággal eljárva, a társaság gazdasági érdekeit figyelembe véve és a piaci viszonyok között a

legmagasabb értékesítési árakat tudott a ... Kft. számára érvényesíteni, beleértve a ... Kft. felé történő értékesítést is.

1. sz. tanú, a III.r. és az V.r. vádlott idézett vallomása alapján kiegészített tényállásból arra vonható következtetés, hogy az V.r. vádlott nem tudhatott arról, hogy a ... Kft.-vel kötött ügylet bármiképpen hátrányosan érintheti az ügyvezetése alatt álló gazdasági társaságot. A részletezett okok miatt nem lehet egyetérteni a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség átiratában foglaltakkal, miszerint a bíróság a bizonyítékokat feltárta és értékelés körébe vonta, s mérlegelését helytálló érvekkel megindokolta.

A kifejtettek alapján a védő indítványozta, hogy a másodfokú bíróság a tényállást a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontja alapján egészítse ki, emellett a b) pont alkalmazásával eltérő tényállás megállapítását követően V.r. vádlottat az ellene emelt vád alól mentse fel.

VI.r. vádlott a 11. szám alatt indokolta fellebbezését, melyben előadta, hogy eddigi vallomásait változatlanul fenntartja azon kitételrel, hogy I.r. vádlott és III.r. vádlott közötti élettársi viszonyra vonatkozó vallomását visszavonta, mert azt tévesen, minden jogi relevanciát nélkülözve tette.

Az I/2. tényállás tekintetében utalt rá, hogy a bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a ... Kft.-nek, mint közvetítőnek a beiktatása a ... Kft. üzleti menetében szükségtelen volt, az annak alapján kifizetett 25 %-os összeg a kft. szempontjából indokolatlan kifizetésnek számított. Az eljárás során lefoglalt, valamint a mellékleteket képező szerződésekből ezzel szemben kitűnik, hogy az ügyészség által megjelölt 25 %-os kifizetés nagyságrendje tévesen lett megjelölve, ami nyilvánvalóan elírásból származhat.

VII.r. vádlott vallomására kitérve megjegyezte, hogy a ... Kft. semmiféle munkát nem végzett. A teljesítésigazolásokot a cég nem állíthatta ki, figyelemmel arra, hogy azokon szerepelnie kellett a teljesítmény helyének, a szállítóeszköz rendszámának, a szállítást végzőknek stb., mert a számlákat be kellett nyújtania a ... Kft. felé. A ... Kft.-nek ezen adatok nem voltak a birtokában. VII.r. vádlottat valóban nem ismerte, annak ellenére, hogy nevezett azt állítja, hogy 1998-ban már találkoztak egy üzleti megbeszélésen. Külön hangsúlyos, hogy VII.r. vádlott, a vallomása szerint nem követelt tőle semmilyen munkát. A háttérszerződésekről, megállapodásokról, ha léteztek egyáltalán ilyenek, nem bírt tudomással.

A nyomozási anyag bizonyítja, hogy ilyen nagyságrendű fuvarozás megszerzése nem csak a ... Kft. közbeiktatásával valósulhatott volna meg.

Összefoglaló álláspontja, hogy a ... Kft.-vel, illetve a ... Kft.-vel együttműködve csupán egyetlen tételt, az 1999. május 18-i 4.821.000 + áfa, összesen 6.015.000 Ft-ot kapta meg átutalással, VII.r. vádlottól, a ... Kft. ügyvezetőjétől. Az áfa alap 90 %-át 1. sz. tanú részére kellett visszaadnia.

VII.r. vádlott nyomozási vallomásait elemezve megállapítható, hogy feltehetően összekeverték a ... Kft., a ... Zrt. és a ... Kft. megrendeléseit, számláit, mely oka lehet egyrészt a tényállás téves megállapításának.

Utalt arra is, hogy az ügyben végig feltáró vallomást tett, melyeket fenntart a következő kiegészítésekkel. A birtokában lévő okiratok tanúsítják, hogy a ... Rt. és a ... Kft. között a 31 tonna terményről kötött fuvarozási szerződés alapján az árut a többi munka mellett egy hónap alatt szállították le, tehát 1999. május 7-ét követő harminc napon belül, 1999.

június 7-ig. VII.r. vádlott vallomásában megjelenő kényszerítés, zsarolás, gazdasági kényszer nem felel meg a valóságnak, hiszen kijelentései szerint a ... Kft. részéről valós fuvarszervezési tevékenység nem volt. Vizsgálandó, hogy VII.r. vádlott nem arra törekszik-e, hogy összefésülje a szálakat a két cég, a ... Zrt. és a ... Kft. üzleti tevékenységének összemosásával. VII.r. vádlott vallomásait összességének ellentmondásokkal telinek tartotta, melyből következik, hogy állításai nem felelnek meg a valóságnak.

Az I/4. tényállásnál IX.r. vádlott vallomásait kiemelve az alábbiakat megjegyzését tartotta szükségesnek. Megállapítható-e érdekeltsége logikusan abban, hogy a feltételezés szerint a bűncselekményből származó jelentős összegeket tartalmazó borítékokat közvetítsen olyan személyek között, akik egyébként közvetlenül nem ismerik egymást, miközben ezért ellenszolgáltatásban nem részesül. IX.r. vádlott vallomása szerint a borítékok zártak voltak, ugyanakkor az összeg számmal szerepelt. Ezen állítások életszerűtlenek. Vallomása azért is aggályos, mert hogyan értelmezhető nyilatkozata annak tükrében, miszerint ellenőrizte a küldeményeket, mégsem tudta, hogy mit tartalmaznak. A IX.r. vádlott vallomásai oly mértékben ellentmondásosak, hogy alappal kérdőjelezhető meg a bizonyíték hitelt érdemlősége. E vallomásokban valótlan módon, erőszakkal próbálja őt a tényállásba belekeverní. Kérdésként merül fel, vajon kockáztatták volna egy közvetítő beiktatását, ezzel a lebukás veszélyét, amikor XI.r. vádlott és I.r. vádlott személyesen ismerték egymást. Nem logikus tehát a ténymegállapítás, mely közvetítői szerepét rögzíti. Óhatatlanul felmerül a kérdés, hogy a valódi jogsértők személyének rejtve maradása volt célja annak, hogy az ártatlanság vélelmét sértő módon kellett előzetes letartóztatásban hosszú időt eltöltenie. Bírói bizonyossággal álláspontja szerint terhére nem állapítható meg, hogy közvetített a jogellenes pénzátadásban. Felhívta rá a figyelmet, hogy az időmúlás, különösen az előzetes letartóztatásban töltött idő nagy nyomatókú enyhítő körülmény, mint ahogy a vád szerinti bűnsegédi elkövetői minőség is. Ennek megfelelően, bűnössége kimondásakor a szabadságvesztés, illetve a próbaidő mértékének arányos megállapítását kérte.

A másodfokú nyilvános ülésen az ügyész a fellebbezésekre tett észrevételében írtakkal egyezően az ítélet részbeni megváltoztatására, egyebekben helybenhagyására tett indítványt annak megerősítésével, utalva az ügyészi fellebbezésre is, hogy IX.r. vádlottnál az V. tényállással kapcsolatos felmentő ítéleti rendelkezéseket a vádhatóság nem támadta.

I.r. vádlott védője a védelmi fellebbezést és részletes írásbeli indokolását változatlanul fenntartotta. Az I.r. vádlott megerősítette a perorvoslat indokait és megalapozatlanság miatt az első fokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte.

III.r. vádlott védője az ügyészi fellebbezésre írásban előterjesztett észrevételben foglaltakkal egyezően a polgári jogi igény elutasítására vonatkozó ítéleti rendelkezés helybenhagyására tett indítványt, mint ahogy maga a III.r. vádlott is felszólalásában.

V.r. vádlott védője a fellebbezés írásbeli indokolását változatlanul fenntartva az ítélet megváltoztatását és a vádlott felmentését kérte.

VI.r. vádlott védője perbeszédében a vesztegetés büntettének vádja alól a vádlott felmentését, egyéb részekben az ítélet helybenhagyását indítványozta. A VI.r. vádlott felszólalásában, azért amit tett, a felelősséget vállalta, kiemelte azonban, hogy az ügyben egyesek valótlanul hozták nehéz helyzetbe.

VII.r. vádlott védője a védencét érintő felmentő rendelkezés helybenhagyását indítványozta. A VII.r. vádlott vitatta I.r. vádlott állításait és csatlakozott védőjének perbeszédében foglaltakhoz.

IX.r. vádlott és a védője elsődlegesen az ítélet helybenhagyását kérték. A védő kitért arra, hogyha a bíróság megállapítaná esetleg a vádlott felelősségét a hűtlen kezelés büntettében és próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztést szabna ki, úgy feltétlen indokolt a vádlott előzetes bírósági mentesítése.

XI.r. vádlott és védője egyetértve az első fokú ítélettel, annak helybenhagyását kérték.

XXII.r. vádlott védője szintén az ítélet helybenhagyását indítványozta.

XXIII.r. vádlott védője elsődlegesen a vádlott felmentésére, másodsorban az ítélet hatályon kívül helyezésére tett indítványt, kitérve arra is, hogyha a bíróság helyt adna az ügyészi fellebbezésnek, a vádlottal szemben akkor is elegendő próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés alkalmazása.

XIV.r. vádlott és védője az ítélet helybenhagyását indítványozták.

Az ügyészi fellebbezés nem, a védelmi jogorvoslatok részben alaposak.

III. A felülbírálat

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be. 348. § (1) bekezdése alapján - a Be. 349. § (1) bekezdése szerint a fellebbezéssel érintett I.r., V.r., VI.r., VII.r., IX.r., XI.r., XIV.r., XXII.r. és XXIII.r. vádlottak tekintetében - teljes terjedelemben felülbírált. IX.r. vádlottnál a Be. 348. § (2) bekezdése értelmében a fellebbezéssel nem támadott felmentő rendelkezésekre (V. tényállás) a felülbírálat nem terjedhetett ki. III.r. vádlottnál pedig a másodfokú bíróság a felülbírálat során figyelemmel volt arra, hogy esetében a fellebbezés kizárólag a polgári jogi igényre vonatkozó rendelkezés ellen irányult, így a revízió e terhelt esetében korlátozott, a büntetőjogi főkérdések tekintetében az ítélet részjogereje beállt.

A másodfokú bíróság - kivéve a már felhívott jogerős rendelkezéseket - a törvényben előírt teljes revízió keretében a fellebbezések okára és céljára tekintet nélkül bírálta felül a tényállás megalapozottságát, a bűnösség megállapítását, a bűncselekmények minősítését és a büntetés kiszabását is a fellebbezéssel érintett vádlottnál.

III.1. Az elsőfokú bíróság eljárásának felülbírálata

Az elsőfokú bíróság pervitele és a bizonyítási eljárás törvényességének vizsgálata során az ítéletábra megállapította, hogy a törvényszék az eljárási szabályokat alapvetően megtartotta. Nem vétett sem feltétlen, sem olyan súlyú relatív hibát, mely az érdemi felülbírálatot kizárná. Relatív eljárási szabálysértések ugyan történtek, de az ítéletet nem befolyásolták.

A relatív perjogi hibák a következők.

Az elsőfokú bíróság ítélete részben a 2010. január 15-i tárgyaláson alapul (240.sz.jkv). Ekkor a bíróság megállapította, hogy az előző érdemi tárgyalás óta hat hónapnál több idő eltelt, erre tekintettel az eljárást előlről kell kezdeni. Az eljárási cselekmény idején hatályos Be. 287. § (3) bekezdésének megfelelően a tárgyalást a bíróság a rendes szabályok szerint megismételte. A vád ismertetése után a tárgyaláson a perorvoslattal érintett terheltek közül I.r., III.r., VI.r., VII.r., IX.r., XI.r. és XIV.r. vádlottak a vádra nézve a vallomástételt megtagadták. A bíróság azonban a Be. 291. § (1) bekezdésétől eltérő nyomban nem olvasta fel a vádlottak nyomozás során tett s korábbi perbeli vallomásait. Később ugyan erre sor került a 2011. február 7-i tárgyaláson (268. jkv. 3-4.o.), a hiány pótlása tehát megtörtént, de a vádlotti kihallgatás egységes, perrendszerűen a vallomástétel megtagadása után azonnal fel kellett volna olvasni a vallomásokat. A mulasztás pótlásával azonban elhárult az eljárási szabálysértés és így értelemszerűen megalapozatlansági ok sem állt elő. Az egységes bírói gyakorlat érdekében ugyanakkor szükséges volt a fentiek kiemelése.

Az ügyben korábban kihallgatott tanúk vallomásának felolvasása a tárgyaláson a Be. 296. § (1) bekezdés c) pontja alapján perrendszerű volt.

A 2010. január 15-i tárgyaláson V.r. vádlott, XXII.r. vádlott és XXIII.r. vádlottak nem voltak jelen, de távollétükben a Be. 281. § (5) bekezdése szerint a tárgyalás szabályszerűen megtartható volt.

A 2010. április 10-i tárgyaláson (247.sz.jkv.) V.r. vádlott ismét nem jelent meg, de az előzőekben írt perjogi szabály értelmében az eljárás folytatható volt.

A 2010. július 2-i tárgyaláson (255.sz.jkv.) már megjelent V.r. vádlott is. Vele szemben az eljárás megismétlése azonban nem volt perrendszerű, mert az ügyész az újrakezdett tárgyaláson esetében a vádat nem ismertette, valamint újbóli kihallgatása sem történt meg.

A 2011. február 11-i tárgyaláson azonban korábbi vallomásai tárgyalás anyagává lettek téve. Korábban a perben a vádat vele szemben ismertették, kihallgatására sor került, ezért az eljárásjogi szabálysértés csak relatív (Be. 375. § (1) bekezdés), feltétlennek nem ítéltető, s nem zárja ki a terhelti vallomás értékelését, összességében tehát az ítéletet nem befolyásolta s bizonyítás felvételét sem indokolta. Megjegyzendő, hogy a relatív, tehát feltétlennek nem minősülő, a Be. 375. § (1) bekezdésében írt eljárási szabálysértés kizárólag akkor vezethet kasszációhoz, ha az ítéletet lényegesen befolyásolta. Jelen esetben az eljárás több mint tíz évig, az elsőfokú bírósági eljárás is évekig folyt, a korábban már érdemi bizonyítást folytató tárgyalás hiányos megismétlése semmiképp sem

befolyásolhatta az ítéletet, még az ismétlés teljes elmaradása sem jelent feltétlen perjogi hibát a követett bírói gyakorlat szerint.

I.r. vádlott eljárási kifogásai kapcsán az ítélet tábla a következők szerint foglal állást.

a) A vádelvi szabályok megtartásával kapcsolatban

Az I.r. vádlott a már idézett 7. számú beadványában sérelmezte, hogy a vesztegetésben való bűnösségének megállapítására a vádelvi szabályok megsértésével került sor. Érvelése azonban alaptalan.

A Be. 2. § (1) bekezdése szerint a bíróság az ítélezés során törvényes vád alapján jár el. A (2) bekezdés értelmében törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett indítványában meghatározott személy, pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi. A (3) bekezdés fogalmazza meg a vádhoz kötöttség elvét, mely szerint a bíróság csak annak a személynek a büntetőjogi felelősségéről dönthet, aki ellen vádat emeltek, és csak olyan cselekmény miatt, amit a vád tartalmaz. A bíróság köteles a vádat kimeríteni, a vádon túl nem terjeszkedhet, de nincs kötve a vádlónak a vád tárgyává tett cselekmény Btk. szerinti minősítésére, a büntetés kiszabására, vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó indítványához (Be. 2. § (4) bekezdés).

A vád törvényességével kapcsolatban a Legfelsőbb Bíróság az 1/2007.BK véleményben részletes útmutatást adott, mely által biztosított a joggyakorlat egysége. A vélemény I.1.a) pontjában foglalt alaki feltétel megsértése szóba sem kerülhet, az ügyész vádlói jogosultsága egyértelmű.

Az I.2. pont tér ki a vádnak a Be. 2. § (2) bekezdésében megfogalmazott minimális tartalmi követelményeire. A vád tartalmi törvényességének lényege ekként, hogy meghatározott személy, pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt kezdeményezi a vádló a bírósági eljárás lefolytatását. Az I.2.b) pont szerint a vád tárgyává tett cselekmény körülírása akkor pontos, ha a vádló az indítványában ismertetett történeti tényállás hiánytalanul tartalmazza a bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek megfelelő konkrét tényeket: az elkövetési magatartást, a cselekmény megvalósításának helyét, idejét stb. A vád törvényességétől meg kell különböztetni annak kellékhányait, melyek orvosolhatók a bírósági eljárásban.

Utalni kell arra is, hogy a vádelv a vád és az ítélet tényállása közötti ún. teljes történeti azonosságot nem követeli meg. Ettől eltérő értelmezés mellett a bíróság ténymegállapító tevékenysége nem lenne több, mint a vádban szereplő tények helyességének ellenőrzése, holott a bizonyítás során - a terhelő tények hivatalból történő bizonyításának fel nem róható elmulasztása kivételével - a bíróságnak a Be.75.§ (1) bekezdésének megfelelően a tényállás hiánytalan, valóságnak megfelelő tisztázására kell törekednie (Legfelsőbb Bíróság Bfv.I.319/2007/5.szám). Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy a bíróság feladata az igazságszolgáltatás, a perbíróság ezért nem szorítkozhat csupán a nyomozás megismétlése által a vád kontrolljára. A bírói hatalom lényege a tényállás vádelvi keretek között történő szabad, befolyásmentes megállapítása, melynek célja nem vitásan az igazság felderítése is. Az anyagi igazság elve ugyan az 1896. évi XXXIII. törvénycikk (Bp.) rendelkezéseitől eltérően a jelenleg hatályos perjogban már nem alapelv, de a bíróságnak

ettől eltekintve törekednie kell az igazság feltárására és nem csak processzuális értelemben.

A már idézett vádelvi szabály szerint a bíróság nincs kötve a vádlónak a vád tárgyává tett cselekmény Btk. szerinti minősítésére, a büntetés kiszabására, vagy az intézkedés alkalmazására vonatkozó indítványához. Mindez azt is jelenti, hogy a vád perjogi rendeltetése elsősorban az, hogy a bíróság számára a büntetőjogi felelősség kérdésében való érdemi vizsgálat ténybeli kereteit rögzítse. A vád törvényessége, illetve annak hiánya önmagában a vád tartalma alapján vizsgálendő. A törvényes vád hiányát akkor lehet megállapítani, ha a vád tartalma oly mértékben hiányos, hogy anyagi jogi értékeléshez nem nyújt alapot, és ily módon annak vizsgálatába a bíróság nem bocsátkozhat. (EBH 2013.B.10.).

Töretlen a bírói gyakorlat abban is, hogy sem a törvényes vád hiányaként, sem a vádon túlterjeszkedésként nem értékelhető, ha a bíróság egy bűncselekmény törvényi tényállását megvalósító magatartást vizsgálva, a tett azonosság keretei között a vádiratban le nem írt tényt is megállapít, és a cselekményt ennek figyelembevételével értékeli. A vádelv nem jelent minden részletre kiterjedő, szükségszerű azonosságot a vádban leírt, és az ítéletben megállapított történeti tények között, annál is inkább, miután a bíróság nincs kötve a vádbeli minősítéshez, és az eltérő minősítés, eltérő tényelemek megállapítását is szükségessé teheti az ítéletben. A bizonyítás eredményéhez képest tehát a bíróság pl. az elkövetés helye, módja, eszköze, eredménye, indítéka stb. tekintetében eltérhet a vádbeli ténymegállapításoktól anélkül, hogy ezzel a vádelvet sértené (EBH2011.2385).

A bíróságnak a bizonyítás során ugyanis a tényállás hiánytalan, valóságnak megfelelő tisztázására kell törekednie. Jelen ügyben a vád keretei megállapíthatóak, azon belül lehetőség volt a tényállásban olyan pontosításokat elvégezni, amely a vádhoz kötöttséget sem sértik (BH2006.42., BH2005.242.).

Külön kiemelés érdemel, hogy a törvényes vádnak nem fogalmi ismérve az, hogy a „büntetőtörvénybe ütköző cselekmény” leírása körében a törvényi tényállás jogi fogalmait használja, elégséges, ha a történeti tények leírása oly mértékben konkrét, amelyből - bebizonyítottságot feltételezve - büntetőtörvénybe ütköző cselekményre lehet következtetni (BH2011.219.)

A büntetőeljárás alapját képező és a védekezés irányát befolyásoló ügyészi aktussal, azaz a vádirattal szemben követelmény, hogy alkalmas kiindulópont legyen a terhelti védekezés előterjesztéséhez, így írja körül azt a cselekményt, amely miatt a terheltet az állami büntetőhatalom felelősségre kívánja vonni, ismerhesse meg a tények és egyéb körülmények azon körét, amelyeken belül védekezésre kényszerül és azokat az adatokat, amelyek a terhére rótt cselekmény elkövetését és a bűnösségét a vádhatóság álláspontja szerint bizonyítják (Debreceni Ítéltábla Bf.II.514/2012/161.sz.).

A hivatkozott felsőbírósági gyakorlat áttekintése után a konkrét ügyben megállapítható, hogy a vádirat egyik tényállása sem szenved olyan hibában, hiányosságban, mely a vádat törvénytelené tenné. Mint ahogy nem rögzíthető a vád kereteinek túllépése sem.

I.r. vádlott terhére az I/2. tényállásban megállapított vesztegetés a Fővárosi Főügyészség KÜO.6420/2001/133-I. számú vádiratának 2. pontján alapszik. A tényállást a bíróság alapvetően a vádirat tényeknek megfelelően állapította meg. Kétségtelen, hogy a vád hűtlen kezelés volt, de a tényállás tartalmazza azon történeti tényelemeket is, melyek szükségesek a Btk. 252. § (1) bekezdésében szabályozott gazdasági vesztegetés megállapításához.

Az elkövetéskor hatályos és alkalmazandó törvényi tényállás szerint állami szervnek, gazdálkodó szervezetnek, társadalmi szervezetnek vagy egyesületnek az az önálló intézkedésre jogosult dolgozója, illetve tagja, aki működésével kapcsolatban előnyt kér, avagy az előnyt vagy ennek ígéretét elfogadja, illetve az előny kérőjével vagy elfogadójával egyetért, büntettet követ el.

A bűncselekmény megállapíthatóságának feltétele egyrészt, hogy az elkövető az idézett szervek önálló intézkedésre jogosult dolgozója, tagja legyen, s működésével kapcsolatban kérjen vagy fogadjon el előnyt, illetve ennek ígéretét, vagy értsen egyet az előny kérőjével, elfogadójával. A vesztegetés megállapításához mindezen tényelemeket a vádnak tartalmaznia kell. Jelen esetben a vádirati tényállás a bevezető részében egyértelműen rögzíti, hogy a perbeli időszakban a ... Kft. gazdasági társaság nyilvánvalóan önálló intézkedésre jogosult képviselője I.r. vádlott volt. Emellett a vád a 2. tényállásban, ha a cselekményt nem is vesztegetésnek minősítve, de azt konkrétan megfogalmazta, hogy miként működött közre az I.r. vádlott a cég működésével kapcsolatban a ... Kft.-vel kötött ügylettel kapcsolatban az előny kérése érdekében. Az előny kérésében a tárgyalások során maga is közvetlenül részt vett, az előny el is jutott a ... Kft.-hez. A vesztegetés megállapításához feltétlen szükséges tényállási elemeket ekként a vádirat tartalmazta, ezért nem állapítható meg, hogy a bíróság a vádelvet megsértve állapította volna meg az I.r. vádlott bűnösségét a közélet tisztasága elleni bűncselekményben. E részben hivatkozik az ítélet a BH2006.278. számú eseti döntésben foglaltakra, mely szerint a törvényes vád hiánya nem állapítható meg, ha a vádiratban leírt és hűtlen kezelésnek minősített cselekményt a bíróság más bűncselekménynek minősíti. Az idézett jogeset ugyan hűtlen kezelés helyett csalást állapított meg, nyilvánvalóan érvényes azonban a döntésben is megnyilvánuló alapvető elv, hogy a bíróságot az ügyész minősítése nem köti, a bűncselekmény megállapításához feltétlen szükséges tényállási elemek vád tárgyává tétele esetén nincs akadály az eltérő minősítésre, akár hűtlen kezelés helyett a vesztegetésben való bűnösség kimondására.

A másik vesztegetési cselekményt az ítélet II. tényállása tartalmazza az ítélet 26. oldalának 2. bekezdésében. E tények alapján mondta ki bűnösnek a bíróság az I.r. vádlottat a Btk. 254. § (1), (2) bekezdése szerint minősülő vesztegetés büntetében. (A vesztegetés az alkalmazandó büntető törvény szerint egyébként helyesen vétség, de erről az ítélet a jogi minősítés felülbírálatakor foglal állást.) E törvényhely értelmében, aki állami szerv, gazdálkodó szervezet, társadalmi szervezet vagy egyesület dolgozójának, illetve tagjának, vagy reá tekintettel másnak azért ad, vagy ígér előnyt, hogy kötelességét megszegje, vétséget követ el, és egy évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő.

A vesztegetés vétségét megalapozó tényeket a Fővárosi Főügyészség NF. 16.862/2001/35-I. számú vádiratának III. pontja rögzíti a 14. oldalon. A vád szerint IX.r. vádlott I.r. vádlott

megbízása alapján 2000. december közepe és 2001. január vége közötti időszakban 6-8 alkalommal pontosan meg nem állapítható, mintegy 1.500.000-2.000.000 Ft összegű készpénzt adott át XXIII.r. vádlott részére, aki az összegeket átvette és az előnyért, annak tudatában, hogy a szerződéseket nem megfelelően teljesítették, munkaköri kötelezettségét megszegve minden esetben igazolta a szerződésszerű teljesítést, ezzel biztosítva a szerződés díjának utalványozását és kifizetését. E vádirati tényállás is minden tekintetben megfelel a törvényes vádnak, a vádelv megsértése szóba sem kerülhet.

A vádelvi szabályok a többi tényállásnál sem szenvedtek sérelmet, ilyen eljárásjogi hibára a jogosultak nem is hivatkoztak. A revízió során az ítéletábra valamennyi vád tárgyává tett cselekménynél vizsgálta a vád törvényességét s nem észlelt olyan hibát, mely az érdemi elbírálásnak akadályát képezne.

I.r. vádlott a bizonyítékok megjelölésével kapcsolatban a vádat kellékhianyosnak is tartotta. A Be. 217. § (3) bekezdés i) pontja szerint a vádnak valóban tartalmaznia kell a bizonyítási eszközök megjelölését, valamint azt, hogy mely tény bizonyítására alkalmasak. A vád törvényességét a már idézettek szerint meg kell különböztetni a kellékhianyosságtól. Az érdemi kellékhianyban szenvedő vád esetén, ha az ügyész a bíróság felhívására a hiányt nem pótolja, az eljárásjogi következmény a Be. 267. § (1) bekezdés k) pontja alapján az eljárás megszüntetése.

A felülbírált ügyben megállapítható, hogy a Fővárosi Főügyészség 2004. április 8. napján kelt NF.16.862/2001/35-I. számú vádirata tényállásonként tételesen megjelölte a bizonyítékokat s a tényállással való összevetés által megállapítható az is egyértelműen, hogy mely tények bizonyítására kívánja felhasználni azokat. A vádlott által hivatkozott kellékhiany ekként az iratok tartalma nem támasztja alá.

A Fővárosi Főügyészség KÜO. 6420/2001/133-I. számú vádirata még az 1998. évi XIX. törvény hatályba lépése, 2003. július 1-je előtt, pontosan 2003. június 26. napján kelt. Ekkor még az 1973. évi I. törvény volt hatályban. E törvény 146. § (2) bekezdésének a-g) pontjai határozták meg a vád tartalmi elemeit. A b) pont értelmében a vádnak tartalmaznia kellett a vád tárgyává tett cselekmények rövid leírását, a bizonyítási eszközök megjelölésével. E vád is tényállásonként külön, a nyomozási iratok konkrét lapszámainak feltüntetésével megjelölte a bűncselekmények bizonyítékait. Az eljárási cselekmény idején hatályos törvénynek a vád mindenben megfelelt. Utalni kell e körben a Be. 605. § (1) bekezdésére, mely szerint a törvény rendelkezéseit a folyamatban lévő büntetőeljárásban is alkalmazni kell. A (2) bekezdés kimondja továbbá, hogy az e törvény hatályba lépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásban az ezt megelőzően, a korábbi jogszabály szerint végzett eljárási cselekmény akkor is érvényes, ha ezt a törvény másként szabályozza. A vád tartalmi elemeit a sérelmezett részeket illetően jelentős érdemi változás nem történt, rögzítendő azonban, hogy a vád mind a régi, mind az új törvény rendelkezéseinek megfelelt, a bíróságnak tehát nem volt intézkedési kötelessége az ügyész felé, mert kellékhiany nem állapítható meg.

A kifejtettek miatt I.r. vádlottnak a vád törvényességével és kellékhianyával kapcsolatos kifogásai nem foghattak helyt.

b) Az érdekellentétben megnyilvánuló eljárási szabálysértéssel összefüggésben

Az I.r. vádlott a 10. sorszám alatti beadványban sérelmezte, hogy védelmében és III.r. vúdlott védőjeként az eljárás egy részében egy védő járt el. IV.r. vádlott nyomozás során tett vallomásra, valamint nevezett által írt levélre tekintettel az I/8-9. tényállásokat érintően ugyanis megállapítható, hogy a III.r. vádlottal érdekellentétben áll.

A vádlott a törvényhelyek felhívásával arra helytállóan hivatkozott, hogy a Be. 44. § (1) bekezdés c) pontja szerint nem lehet védő, aki a terhelt érdekével ellentétes magatartást tanúsított, vagy akinek érdeke ellentétes a védőével. E rendelkezéshez kapcsolódik szorosan a 44. § (4) bekezdése, miszerint több terhelt érdekében ugyanaz a védő akkor járhat el, ha a terheltek érdekei nem ellentétesek. Következésképpen, ha egy védő által ellátott, ún. „egykezü” védelemnél a terheltek érdekei ellentétben állnak, akkor az egyik terhelt tekintetében védői kizárási okot kell megállapítani. A kizárt védő eljárása kötelező védelemnél, eltérően az I.r. vádlott okfejtésétől, nem a Be. 375. § (1) bekezdésében írt relatív, hanem a Be. 373. § (1) bekezdés II.d) pontja szerinti feltétlen eljárási szabálysértést valósítja meg.

Jelen ügyben azonban I.r. vádlott és III.r. vádlott között érdekellentét nem állapítható meg, ezért nem volt akadálya, hogy a per egy részében egy védő látta el védelmüket a következő okok miatt.

Elsődlegesen az ítéletábla rögzíti, hogy a védelem joga alappillér a büntetőperben, olyan elv, melynek a törvényi keretek között az érvényre jutását feltétlen biztosítani kell. A szabad védőválasztás jogából eredően a védő kizárására csak a törvényi feltételek maradéktalan megvalósulása esetén van lehetőség. Ilyen feltételek a felülbírált ügyben nem igazolhatók.

A másodfokú bíróság kiemeli az 1993. évi XXXI. törvény által törvényerőre emelt európai jogi alapnormát, a Római Egyezményt, melynek 6. Cikke -Tisztességes Tárgyaláshoz való jog - a 3.c. pontjában elvi éllel rögzíti, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy személyesen,vagy az általa választott védő segítségével védekezhessék. Az egyezmény a szabad védőválasztás jogát garanciális szabályként határozza meg.

A védelemhez való jogot fogalmazza meg az Alaptörvény SZABADSÁG ÉS FELELŐSSÉG részében, a XXVII. Cikk (3) bekezdése, mely szerint a büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez. A védő pedig nem vonható felelősségre a védelem ellátása során kifejtett véleménye miatt.

A védelem alkotmányos elvét szabályozza az alapvető rendelkezései között az 1998. évi XIX. törvény a büntetőeljárásról az 5. § rendelkezéseiben. A védelem, valamint a szabad védőválasztás jogát pedig a Be. 43. § (1) bekezdés d) pontja és a 47. § (1) bekezdése határozza meg.

A részletezett, magasrendű jogszabályok és tételes eljárásjogi rendelkezések koherensen, összefüggően biztosítják a terhelt azon alapvető jogát, hogy szabadon válassza meg védője személyét, másik oldalról pedig, hogy a védő befolyásmentesen vállalhassa el a védelmet (Debreceni Ítéletábla Bkf.II.10/2013/2.).

Az érdekellentét fennállását, helyes megítélését, elsősorban az érintett terheltek vallomásának tartalma, védekezésének iránya határozza meg (Debreceni Ítéltábla Bf.II.295/2012/9.sz. ítélet, 6.o.2.bek.). Az érdekellentét megállapíthatóságával kapcsolatos vizsgálódás kiindulópontját tekintve egységes a bírói gyakorlat (BH1989.173., BH2004.456., BH2007.215., EBH.2004.1114., BH2009.200., Debreceni Ítéltábla Bkf.II.649/2011/2., Bkf.II.415/2008/2., Bkf.II.366/2008/2.).

Kiemelendő, hogy a védő kizárásával kapcsolatban a Kúria gyakorlata is mértéktartást tükröz, így még az a tény, hogy az egymásra terhelő vallomást nem tevő terheltek védekezésében részkérdésben ellentmondás van, és emiatt közöttük szembesítésre is sor kerül, nem jelent valódi érdekellentétet, tehát védelmükben ugyanaz a védő eljárhat. (EBH 2006/2/1497., Legfelsőbb Bíróság Bfv. I. 930/2006/6. szám).

Az I.r. vádlott által hivatkozott érdekellentétnél elsődlegesen I.r. vádlott és III.r. vádlott vallomásait kell vizsgálni, de természetesen nem hagyhatók figyelmen más bizonyítékok, így a terhelti fellebbezésre tekintettel IV.r. vádlott által szolgáltatott tanúvallomás és védekező irat tartalma, valamint e vádlott cselekvősége sem.

IV.r. vádlott az eljárásban terheltként a vallomástételt megtagadta. Emellett sem tanúvallomása, sem a nyomozás során előterjesztett írásbeli védekezése (66/2001.bü. számú irat 6597-6604/C.) nem tartalmaz olyan adatot, mely alapján megnyugtatóan lehetne következtetést vonni az I.r. és a III.r. vádlottak érdekeinek ellentétére. A IV.r. vádlott ugyan terhelően vallott az I.r. vádlottra, valamint a III.r. vádlottra is írásbeli védekező iratában, azonban előadásának sem egésze, sem részletei nem támasztják alá az I.r. vádlott fellebbezését, miszerint a III.r. vádlottal olyan érdekellentétben állnának, mely kizárná a közös védő eljárását. Hangsúlyos a IV.r. vádlott beadványának azon része, melyben kifejti, hogy III.r. vádlott nem tudott arról, vagy nem mutatta, hogy I.r. vádlottól van-e információja a perbeli ügyletekről. Az nyilvánvaló, hogy a IV.r. vádlott érdeke ellentétes az I.r. vádlottéval, de nem igazolja I.r. vádlott és III.r. vádlott érdekellentétét.

Kétségtelen, hogy az évekig tartó eljárásban nem egyezett meg minden részletkérdésben I.r. vádlott és III.r. vádlott vallomása, a kisebb eltérések, még ha a nyomozás során szembesítést is indokoltak, nem jelentik viszont azt, hogy védekezésük fő iránya eltérő volt. A vádlottakat a nyomozó hatóság egy ízben szembesítette (66/2001.bü. számú nyomozási irat 7835.lap) a ... Kft.-vel kapcsolatos cselekményre, egy csomag átadását érintően. A vallomások eltérése látszólagosnak bizonyult, a szembesítés az ellentétet feloldotta, másrészt nem bírt érdemi jelentőséggel a büntetőjogi felelősség megítélésékor.

Egymásra érdemben terhelő vallomást nem tettek. Érdekeik ellentéte helyett épp érdekazonosságuk állapítható meg. A több forrásból is rendelkezésre álló adatok ellenére egységesen tagadták élettársi viszonyukat, illetve szorosabb érzelmi kapcsolatukat, mindketten elhárítva felelősségüket a gazdasági tevékenységgel összefüggésben előidézett vagyoni hátrány okozásában. A bíróság I.r. vádlott terhére nem III.r. vádlott, hanem a per más adatai, más terheltársak és a nagyszámú okirati bizonyíték alapján állapította meg a tényállást. A bíróságnak érdemi vallomáseltérés hiányában nem kellett választania, hogy melyik vádlott védekezését fogadja el, mindkét terhelt tagadta ugyanis a bűncselekmények

elkövetését. I.r. vádlott informális hatalmát, a minisztériumi kapcsolatai révén befolyását a perbeli ügyletekre a bíróság nem III.r. vádlott vallomása, hanem más bizonyítékok, így különösen 4. sz. tanú tanúvallomása, IV.r. vádlott, XXII.r. vádlott terhelő vallomása, valamint 1. sz. tanú, VI.r. vádlott és IX.r. vádlott vallomásai alapján állapította meg.

Az I.r. vádlott az érdekellentéttel kapcsolatban arról is nyilatkozott, hogy a védőjének tudnia kellett, hogy közte és a III.r. vádlott között érdekellentét áll fenn, a beadványból kitűnően dr. ... ügyvéd tekintetében arra is utalt, hogy a terhelti és védői érdek ütközik. Az eljárás adatai azonban nem támasztják alá azt a vádlotti hivatkozást, hogy a védő az eljárás során védence érdekével ellentétes magatartást tanúsított volna, vagy érdeke egyébként ellentétes lenne a terheltével. Az eljárás kezdeti szakaszától dr. ... ügyvéd látta el az I.r. és a III.r. vádlott védelmét, a perben a védőt több esetben dr. ... ügyvéd helyettesítette. A vádlott sem a nyomozás, sem a hosszú évekig tartó bírósági eljárás során nem hivatkozott arra, hogy érdekellentét állna fenn, ezen érveit csak a másodfokú eljárásban, a fellebbezés indokolásában hozta fel. A peradatok azonban egyértelműen cáfolják a terhelt indokait.

A részletezettek szerint sem az I.r. vádlott által megjelölt adatok, sem a bizonyítás anyaga az érdekellentétet nem támasztja alá, ezért az ítélet tábla nem fogadta el a védelmi érvelést, s megállapította, hogy törvényes volt a védelem az I.r. és III.r. vádlottnál. Értelemszerűen ezért sem feltétlen, sem relatív perjogi hibát nem jelent az egykezű védelem a két érintett terhelnél.

I.r. vádlott a 25. sorszám alatti beadványában kifogásolta XXII.r. vádlott védőjének, Dr. ... ügyvédnek az eljárását is, mert álláspontja szerint a védővel szemben a Be. 45. § (1) bekezdés a) pontja és e) pontja alapján kizárási ok áll fenn, tekintettel arra, hogy a védő korábban az ... Kht. sértett képviselőjében készített okiratokat, másfelől az ügyben tanúkihallgatása indokolt.

Az ítélet tábla álláspontja szerint dr. ... ügyvéddel szemben kizárási ok nem állt fenn, ezért sem feltétlen, sem relatív eljárási szabálysértést nem jelent védői részvétele. A büntetőügyben védőként valóban nem járhat el a Be. 45. § (1) bekezdés a) pontja értelmében, aki az ügyben a sértett és képviselője. Az eljárás megindítását követően, sem a nyomozásban, sem pedig a tárgyaláson azonban dr. ... ügyvéd nem volt sértetti képviselő. A nyomozás elrendelése előtt valóban szerkesztett okiratot az ... Kht. részére, ezen eljárása azonban a büntetőperben védői közreműködését nem zárja ki.

Másfelől kiemelendő, hogy még esetleges védői kizárási ok megállapítása sem vezethetne az ítélet hatályon kívül helyezéséhez, mivel XXII.r. vádlottat a bíróság felmentette a vád alól, a vádlottnak nyújtott kedvezmény elvéből fakadóan pedig a Be. 374. § (3) bekezdése értelmében a Be. 373. § (1) bekezdés II. d) pontja alapján nem kell hatályon kívül helyezni a felmentő ítéletet, ha azt a vádlott vagy védő távollétében hozták meg. A védő kizárása a követett gyakorlat szerint azt jelenti, hogy a bíróság olyan személy távollétében tartotta meg a tárgyalást, akinek részvétele kötelező. Törvénytelen védelemnél ugyanis nem lehet perrendszerű védői jelenlétet megállapítani. Az idézett elv fogalmazódik meg a Be. 375. § (2) bekezdésében is a védelmi jogokat érintő relatív eljárási szabálysértéseknél,

ha felmentő ítélet meghozatalára kerül sor. Az ítélet tábla megítélése szerint kizárási ok nem állt fenn, de szükséges volt annak kiemelése is, hogy még esetleges kizárás kimondásakor sem kellene az ítéletet hatályon kívül helyezni. A védői kizárás XXII.r. vádlott védelmét, személyét, cselekményét érinti, e vádlott védelmének törvényessége nincs összefüggésben az I.r. vádlott eljárási jogaival, helyzetével.

A Be. 45. § (1) bekezdés e) pontjában írt kizárási ok tekintetében az ítélet tábla a következőkre mutat rá.

A felhívott törvényhely szerint nem lehet védő, aki az ügyben tanúként vesz vagy vett részt, kivéve, ha a 81. § (1) bekezdésének b) pontja alapján nem volt kihallgatható, illetve ha a 82. § (1) bekezdés c) pontja alapján a tanúvallomást megtagadta.

Jelen esetben az kétségtelen, hogy dr. ... ügyvéd tanúként nem vett részt az eljárásban s védői jogállása mellett értelemszerűen az sem rögzíthető, hogy tanúként venne részt a büntetőperben. A törvény olyan rendelkezést nem fogalmaz meg, hogy esetleges tanúvá válás, vagy a tanúkihallgatás indokoltsága, tehát egy jövőbeni, a hatóság mérlegelésétől, vagy perbeli főszemély indítványától függő esemény kizárja a védői közreműködést. Ilyen álláspont elfogadása a védelmi jogok sérelmével járna, hiszen a hatóság belátásától függően a védő tanú pozícióba kerülése, ezáltal kizárási okot teremtve a törvényes védelem megszüntetésére és más védő bevonására.

A terhelt védelméből a védő kizárólag a törvényben meghatározott feltételek esetén zárható ki. Jelen ügyben ilyen okot a védő esetleges tanúkihallgatására vonatkozó vádlotti felvetés nem alapozhat meg, de utalni kell még e körben a Be. 45. § (1) bekezdés e) pontjában írt, védelmi jogot védő azon szabályra is, mely szerint nem jelent kizárási okot, ha a védő a Be. 81. § (1) bekezdésének b) pontja értelmében nem volt kihallgatható, illetve ha a Be. 82. § (1) bekezdés c) pontja alapján a tanúvallomást megtagadhatja. E törvényi rendelkezés célja, hogyha mégis sor kerül a védőként eljáró személy tanúként való megidőzésére és a védő formailag az ügyben tanúként belekerül, ám védői minősége folytán ki nem hallgatható, vagy a tanúvallomást a foglalkozási titoktartás alapján megtagadja, a terheltet az eljárás ne fossza meg szabadon választott törvényes védőjétől. Jelen ügyben a bíróság tanúként nem idézte meg a védőt, azt csak az I.r. vádlott tartotta indokoltnak. Ilyen eljárásjogi helyzet a kizárást nem alapozza meg, sőt a kifejtettek szerint még tanúkihallgatás és a tanúvallomás tételének jogos, a törvényben biztosított megtagadása sem vezethet kizáráshoz.

I.r. vádlott a fellebbezés indokolásában a már idézett személyi összefüggések, közös társaság-alapítás, szoros gazdasági viszony miatt felvetette, hogy ezen okok miatt is aggályos dr. ... védői eljárása a XXII.r. vádlott védelmében. Érdeellentét azonban nyilvánvalóan nem állapítható meg a védő és a terhelt között, ezzel szemben érdekeik azonossága, mely megnyilvánul az I.r. vádlott által is hivatkozott, gazdasági alapokon is nyugvó, bizalmi kapcsolatukban.

Összegezve tehát, az I.r. vádlottnak a XXII.r. vádlott védelmével kapcsolatos érvelése sem vezethetett kasszációhoz.

c) Egyéb eljárási szabálysértésekre hivatkozással összefüggésben

Az ítéltábla álláspontja szerint, szemben I.r. vádlott érvelésével sem a nyomozás során, sem a tárgyalási szakban nem állapítható meg a hatóság részéről olyan súlyú eljárási szabálysértés, mely az adott bizonyíték viszonylatában feltétlennek minősülne s vagy a törvény speciális normái, vagy a Be. 78. § (4) bekezdésében írt, a bizonyítás törvényességével kapcsolatos szabályok alapján a bizonyíték kirekesztését tenné szükségessé. A nyomozási tanúkihallgatási jegyzőkönyvek hiányosságai, jegyzőkönyvezési pontatlanságok nem vezethetnek a bizonyíték eljárásjogi alapon történő kirekesztéséhez, mint ahogy egyes vallomások olyan tartalmi részei, melyek egyes perbeli főszemélyek által sérelmezhetők, de összességében nem kérdőjelezzik meg az egész eljárási cselekmény törvényességét.

Az kétségtelen, hogy az adott eljárási helyzetben a másodfokú bíróság eszközölhet módosításokat a fellebbezéssel érintett vádlottaknál a határozat rendelkező részében. VII.r. vádlott és VIII.r. vádlott személyi adatainak fel nem tüntetése, majd később az elsőfokú bíróság általi ítélet kiegészítés azonban semmiképp sem minősül olyan eljárási szabálysértésnek, mely bármely módon érintette volna az érdekelt jogait, különösen nem az I.r. vádlottét, akire semmilyen kihatással nincs, hogy szerepelnek-e a jelzett adatok az ítéletben vagy sem.

Az ügyész kizárásával kapcsolatban leszögezi az ítéltábla, hogy e kérdésben a bíróságnak nincs hatásköre dönteni, arról a Be. 32. § (5) bekezdése szerint illetékes ügyészi vezető jogosult határozni. Az ügyben az I.r. vádlott által kifogásolt ügyészek, ügyészségek kizárását ügyészi határozat nem mondta ki, ezért eljárási szabálysértésre e részben sem lehet alappal hivatkozni.

A másodfokú bíróság saját eljárását értelemszerűen nem vizsgálhatja, mert a felülbírálat az elsőfokú bíróság eljárására és ítéletére terjed ki, megjegyzendő azonban, hogy jelen ügyben nem az Alaptörvény bíróságokra vonatkozó 27. cikkének (4) bekezdésében írt és az Országos Bírósági Hivatal elnöke általi bíróság kijelölésére, hanem a bírák jogállásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény 31. §-ban szabályozott kirendelés alapján került sor a Debreceni Ítéltábla bíráinak a Fővárosi Ítéltáblán való eljárására. A kirendelés a bíróság belső, olyan jogi aktusa, mely a perbeli személyek által jogorvoslattal nem támadható, ellentétben az Országos Bírósági Hivatal elnöke általi bíróság kijelöléssel. A kirendelésnél ezért szóba sem kerülhetett a védelem fellebbezési joga.

III.2. A tényállás megalapozottsága

Az elsőfokú bíróság a szerteágazó, bonyolult megítélésű ügyben az igen nagyszámú bizonyítási eszközből származó minden olyan lényeges bizonyítékot megvizsgált, mely jelentőséggel bírt a tényállás megállapítása során. Az érdemi kérdésekben megalapozott tényállást állapított meg, mely a Be. 351. § (1) bekezdés értelmében, a másodfokú

eljárásban is irányadó volt. A tényállás a követett gyakorlat és büntető per jog elmélete szerint is akkor megalapozott, ha a bíróság a perrendi szabályoknak megfelelő, törvényes bizonyítási eljárást követően helyes és hiánytalan tényállást állapít meg, másként fogalmazva, ha megalapozatlansági hibában nem szenved.

Az elsőfokú bíróság megvizsgálta a vádlotti vallomásokat, a nyomozás során és a tárgyaláson előadott terhelti védekezéseket. Amennyiben a tárgyaláson a vádlottak a vallomástételt megtagadták, úgy a nyomozási vallomásaikat vonta az eljárásjognak megfelelően értékelés körébe. Nagyszámú okiratot mérlegelt, s nem hagyta figyelmen kívül a szakértői bizonyítás anyagát sem. A személyi bizonyítékoknál nagy gondossággal vette figyelembe és értékelte a tanúvallomásokat. A bizonyítékok részletes és helytálló értékelése után a tényállást megalapozottan állapította meg. Az elsőfokú bíróság bizonyíték-értékelő tevékenysége okszerű, megfelel a formál logika szabályainak, az abban foglaltakkal a másodfokú bíróság is egyetértett.

Az eltérő tényállás megállapítására és ezáltal egyes vádlottak felmentésére irányuló védelmi fellebbezések a bizonyítékok törvényes értékelésének támadásával kifogásolták a tényállás megalapozottságát, mely a tényálláshoz kötöttség elvéből fakadóan eredményre nem vezethetett (Be. 351-352. §§.). Kiemeli az ítélet, hogy a tényállás megalapozottsága esetén a bizonyítékok felülmérlegelésére nincs lehetőség, mint ahogy arra sem, hogy a másodfokú bíróság azért vegyen fel bizonyítást, hogy ezzel megnyissa megfelelő alap nélkül a bizonyítékok eltérő tartalmú mérlegelésének lehetőségét. A bírói gyakorlat és a jogtudomány tükrében is egyértelműen leszögezhető, hogy az elsőfokú bíróság a ténybíróság. A másodfokú bíróságnak ugyan viszonylag széles a reformációs jogköre, ún. nagyreformációra, azaz az első fokú ítéletben foglaltaktól eltérő tényállás megállapítására ugyanakkor csak kivételesen van lehetőség, a vádlott javára a Be. 352. § (1) bekezdés b) pontja alapján, de akkor is csak azon esetben, ha a tényállás megalapozatlan. Megalapozott tényállás mellett, mint jelen esetben az elsőfokú bíróság megállapításai kötik a másodfokú bíróságot.

A tényállás megalapozottságát a már részletesen felhívottak szerint elsősorban I.r. vádlott, V.r. vádlott védője és VI.r. vádlott támadták perorvoslataik indokolásában. Fellebbezéseiket azonban az ítélet nem találta alaposnak. Álláspontját e körben az egyes tényállások felülbírálatok fejtik ki.

Az I. tényállás

A Fővárosi Törvényszék az ítélet III. részében, az I. tényállás bevezető részében (ítélet 12-13.o.) a rendelkezésre álló és vizsgált okirati bizonyítékok alapján hibamentesen állapította meg a ... Rt. és a ... Kft. szervezetével, működésével, a vádbeli időszakra nézve ügyvezetésével kapcsolatos alapvető tényeket, melyeket részben alátámasztott a személyi bizonyítás anyaga is.

I.r. vádlott a bizonyítást és a ténymegállapításokat e körben is hiányosnak tartotta, a másodfokú bíróság azonban úgy ítélte meg, hogy az elsőfokú bíróság e részben is eleget tett ügyfelderítési kötelezettségének és a tényállást megalapozatlansági hibát nem vétve állapította meg.

Nem tévedett akkor sem, amikor a 13. oldal 1. bekezdésében I.r. vádlottnak a gazdasági ügyletekre 6. sz. tanúhoz fűződő és III.r. vádlottal való kapcsolata folytán jelentős informális befolyását állapította meg. E tényeket számos személyi bizonyíték, terhelti és tanúvallomás támasztotta alá. A védelem e körben is egyértelműen az elsőfokú bíróság bizonyíték-értékelő tevékenységét támadja, mely perrendszerű volta és a tényállás megalapozottsága folytán nem lehetett alapos. Kétségtelen, hogy e tényállásrészre nézve sem volt egységes a bizonyítás anyaga. A bíróság azonban a bizonyítékok logikus, nem támadható értékelésével fogadta el a tényeket a terhelti vallomások alapján, mint IV.r. vádlott által a nyomozás során előterjesztett írásbeli vallomás, részben 1. sz. tanú terhelti vallomása, 13. sz. tanú tanúvallomása, a megfelelően nem indokolt vallomásváltoztatás előtt még VI.r. vádlott terhelti vallomása is. A bíróság az informális befolyást, a miniszterrel és a ... Zrt. vezetőjével az I.r. vádlott kapcsolatát egyértelműen, feltételezéseket mellőzve állapította meg. A tényállás módosításának ezért nem volt indoka. Kétségtelen viszont, hogy az ítélet IV. részében a 28. oldalon a 2. bekezdésben a bizonyítékok értékelésénél kétértelmű, feltételezésre utaló kijelentést tett, mely szerint az I.r. és III.r. vádlottak szerelmi viszonya a feltárt adatok alapján vélelmezhető. A mérlegelés e szűk körben nem felel meg a határozott és helyes bírói állásfoglalással szemben támasztott követelménynek, ezért a másodfokú bíróság a bizonytalanságot, vagylagoságot sugalló kitélt az ítélet indokolásából mellőzi. A ténymegállapítás azonban a részletes vizsgált bizonyítékok alapján hibátlan, ezért annak korrekciójára az ítélet táblája nem látott lehetőséget.

I.r. vádlottnak VI.r. vádlottal fennálló gyermekkori barátságáról szóló ténymegállapítás kapcsán a védelmi fellebbezésre (7. és 13. számú beadvány) megjegyzi az ítélet táblája, hogy az eljárás során maga az I.r. vádlott sem vitatta a régóta fennálló baráti viszonyt, melyet a VI.r. vádlott is határozottan megerősített (ORFK Szervezett Bűnözés Elleni Igazgatóság Vizsgálati Osztály Gazdasági Bűnözés Elleni Osztály 182/2001.bü. számú nyomozási irat 3339. lap). A bizonyítás anyaga egyöntetűen támasztja alá az elsőfokú bírósági ténymegállapítás helyességét. Az I.r. vádlott e részben fellebbezésének indokolásában önmaga terhelti vallomásaival is szembe került, mely nyilvánvalóan a perorvoslat aaptalanságát támasztja alá.

I/1. tényállásrész

Az elsőfokú bíróság e tényállási pontba foglalt, a ... Kft., a ... Kft. részvételével lebonyolított terményügylet kapcsán is teljes körűen és hibamentesen értékelte a bizonyítékokat és állapította meg a tényeket. 1. sz. tanú vallomása, a mérlegelés körébe vont okirati bizonyítékok s részben VI.r. vádlott vallomása is meggyőzően alátámasztja az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást. A tényállásra vonatkozó indokolás azonban a 30. oldalon a 2. bekezdésében annyiban helyesbítendő, hogy a másodfokú bíróság mellőzi a „minden bizonnyal” megjegyzést a ... Kft. munkavégzési, teljesítési képességéről, mert a jelző kétértelmű, nem határozott, mely megállapításnak az ítéletben még a bizonyítékok értékelésénél sincs helye. Ugyanez irányadó a 31. oldal 3. bekezdésében az ügynöki szerződéseket érintő „elkészülhettek” kifejezésre, mely szintén nem konkrét bírói

állásfoglalást jelez a tényállás megállapítás helyességének ellenére, ezért e részt is mellőzni kellett. Ettől függetlenül a megalapozott tényállás és indokolása is perrendszerű.

I/2. tényállásrész

Az elsőfokú bíróság e tényállási ponttal kapcsolatban is részletesen és alaposan értékelte a bizonyítékokat, indokolási kötelezettségét megfelelően teljesítve. A terhelti vallomások, valamint a releváns tanúvallomások, okirati bizonyítékok gondos mérlegelése után állapította meg a történeti tényeket. Az ítélet 33. oldalának 3. bekezdéséből viszont mellőzendő, hogy a VI.r. vádlott valószínűbben az I.r. vádlott kérésére és érdekében járt el, mintsem az alig ismert 1. sz. tanúért. Amint az ítélet tábla már utalt rá, valószínűség, feltételezés, kétértelmű kifejezések még az ítélet mérlegelési részében sem szerepelhetnek, ezért mellőzni kellett az egyébként az ügy megítélésére érdemi jelentőséggel nem bíró indokolás-részt.

I/3-7. tényállásrészek

E tényállásoknál is hibátlan az elsőfokú bírósági bizonyíték-értékelés és ténymegállapítás. Sem megalapozatlansági ok, sem az indokolás hiányos, vagy téves volta nem tárható fel. A törvényszék e körben is széleskörű bizonyítási eljárást követően, a bizonyítékok gondos értékelése után hozta meg döntését. Az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségét is alaposan, részletesen teljesítette. Az indokolásban foglaltakat a másodfokú bíróság osztotta.

I/8. tényállásrész

Az ítélet tábla elsődlegesen rögzíti, nem osztva V.r. vádlott védőjének indokait, hogy e tényállás is megalapozott. Nem szenved sem felderítetlenségben, sem olyan jellegű hiányosságban, iratellenességben, vagy helytelen ténybeli következtetésben, mely a tényállás helyesbítését, kiegészítését, különösen nem eltérő tényállás megállapítását indokolná.

A vád és az ítélet tényállása is tartalmazza mindazon tényelemeket, melyek megalapozzák a vádlott büntetőjogi felelősségét a különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetében.

Az I. tényállás bevezető része az ítélet 12. oldalának utolsó bekezdésében állapította meg, hogy V.r. vádlott 2000. augusztus 3. napjától lett a ... Kft. ügyvezetője, míg 1. sz. tanú a cég kereskedelmi igazgatója. Ezen ítéleti megállapítás szerint kétségtelen, hogy a vagyonkezelésre kötelezett az érintett időszakban elsősorban az ügyvezető V.r. vádlott volt. A tényállás azt is rögzíti, hogy III.r. vádlott kérésére került sor arra, hogy 1. sz. tanú közreműködésével a ... Kft.-t iktassák be egy, a ... Kft. által egyébként is megkötendő üzletbe. A szerződéseket 1. sz. tanú készítette el, s azokat a ... Kft. nevében V.r. vádlott írta alá. A tényállás azt is tartalmazza, illetve egyértelműen megállapítható abból, hogy az V.r. vádlott tudott arról, hogy az eredeti vevő az ... Kft. lett volna, mely által nyilvánvalóan tudomással bírt a ... Kft. indokolatlan beiktatásáról. A cég képviselőjeként, egy jelentős

pénzmozgással járó szerződés aláírását követően alappal nem hivatkozhat arra, hogy nem látta át az ügyletet, a gazdasági tevékenység alapvetően hibás, köteleességszegő voltát, valamint azt, hogy ezzel a társasága vagyoni hátrányt szenvedhet. Kétségtelen, hogy a tényállás tömör, nem részletező, de a fentiek tükrében nem szenved megalapozatlansági hibában.

A ténymegállapítás indokait az ítélet a 42-44. oldala tartalmazza. Az elsőfokú bíróság valamennyi lényeges személyi és okirati bizonyítékot értékelés körébe vont. Elemezte 1. sz. tanú terhelti vallomásait, III.r., IV.rendű vádlott nevévadmott védekezését, valamint 14. sz. tanú tanúvallomását, mint ahogy az ügyletre vonatkozó szerződéseket is. A közvetlen bizonyítékok alapján, azok okszerű értékelését követően hibamentesen állapította meg. Egyes tényekből, további tényekre a közvetett bizonyítás szabályai szerint, perrendszerűen következtetett. A ténybeli következtetésre a közvetett bizonyítás folyamatában kerül sor. Ennek során nagy jelentőséggel bírnak a tények közötti kapcsolatok, a tudomány, különösen a formál logika szabályai, de a társadalmi tapasztalat, a természetes szemlélet szempontjai is. A törvényszék e normák megtartásával vonta le a történeti tényekre, valamint a tudati tények kapcsán is a következtetéseit. Nem értett egyet ezért a másodfokú bíróság azon védői érveléssel, hogy az ítélet ténybeli következtetései helytelenek.

Nem találta az ítéltábla a tényállást hiányosnak sem. A valóban lényeges tényeket ugyanis a történeti tényállás tartalmazza és nem állapító meg iratellenesség sem. Kétségtelen, hogy a bíróság nem idézte minden részletében az értékelt vallomásokat, de az ítéletnek ez nem is feladata. A bíróságnak arról kell számot adnia, hogy mely okok folytán fogad el egy bizonyítékot a tényállás alapjául s másokat miért nem tart erre alkalmasnak. E követelménynek az ítélet eleget tett. Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy az egyes vallomások jegyzőkönyvi részletességű idézése nem csak szükségtelen, de megnehezíti az ítélet áttekinthetőségét is, főként egy ilyen nagy terjedelmű bizonyítási anyaggal rendelkező ügyben.

Összegezve, az ítéltábla úgy ítélte meg, hogy a védő által hiányolt egyes adatok tényállásba foglalásának mellőzése nem eredményezett megalapozatlanságot, ezért a tényállás kiegészítésére, helyesbítésére, a vádlott javára eltérő tényállás megállapítására nem látott alapot.

I/9. tényállásrész

Részben a ... Kft.-t érintő ügylettel, valamint a fiktív szerződések megkötésével kapcsolatos tényállást is teljes körűen, hiánytalanul állapította meg a törvényszék a vizsgált bizonyítékok alapos értékelését követően. Az okirati bizonyítékok, de különösen IV.r. vádlott nyomozás során előterjesztett védekezése, részben III.r. vádlott vallomása alapján a vád e része is kétséget kizáró módon megállapítható volt. Az ítéltábla ugyanakkor az ítélet 45. oldalának 3. bekezdéséből mellőzi I.r. vádlott közreműködésével kapcsolatban a „vélelmezhetően” kitélt, mely szintén vagylagosságra, feltételezésre utal. I.r. vádlott fellebbezésének indokolása ekként annyiban alapos, hogy az indokolás valóban tartalmaz ítéletben nem használható, kétértelműségre utaló kijelentéseket. A kifogásolt kitételek

azonban nem a tényállásban, hanem a bizonyítékok értékelése során jelennek meg, így értelemszerűen a tényállás helyességét nem kérdőjelezhetik meg, másfelől az ítéletábra a védelem által is sérelmezett kifejezéseket mellőzi az ítéletből.

A II. tényállás

Az ... Kht.-t érintő vádat is megalapozottan bírálta el az elsőfokú bíróság. Ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, nagyszámú személyi és tárgyi-okirati bizonyítékot értékelt. A mérlegelő tevékenység logikai hibában, vagy hiányosságban nem szenved, az ítélet indokolása igen részletesen számot adott arról, hogy a bíróság mely bizonyítékokra alapítja a tényeket (48-65. oldal). A védelmi fellebbezések e körben is elsősorban a törvényes bizonyíték-értékelésen keresztül támadták a megalapozott tényállást, mely nem lehetett eredményes. Az első fokú ítélet indokolása igen részletes, meggyőző, annak helyesbítésére, kiegészítésére nem volt indok, sőt lehetőség sem, mert a helyes első bírói döntés indokait a másodfokú bíróság nem ismételheti meg, csak utal annak helyességére.

A III-IV-V. tényállás

A III. tényállás XXIV.r. és XXIII.r. vádlottak, a IV. tényállás XXV.r. vádlottak cselekvőségét taglalta. E vádlottakkal szemben az ítélet első fokon jogerőre emelkedett. A III. tényállás kapcsán rögzítendő, hogy a fellebbezéssel érintett XXIII.r. vádlott cselekvőségét teljes körűen, megalapozottan állapította meg az elsőfokú bíróság és ténymegállapításaira nézve alapos, meggyőző indokolást adott.

Az V. tényállás IX.r. vádlottnak azon cselekményeit rögzíti, melyeknél jogerősen felmentésre került sor, így e részben másodfokú felülbírálatra nem volt törvényi lehetőség.

A bizonyítási indítványok elutasításának indokai

I.r. vádlott a már idézettek szerint a másodfokú eljárásban, széles körben terjesztett elő bizonyítási indítványokat, melyeket az ítéletábra elutasított. Az indítványok elutasításának indokai a következők.

2. sz. tanú tanúvallomása, valamint nyilatkozatáról készült közjegyzői okirat valóban új bizonyíték. E körben azonban bizonyítási eljárás lefolytatása nem volt indokolt, tekintettel az ítéleti tényállás megalapozottságára. A másodfokú eljárásban bizonyítás a Be. 353. § (1) bekezdése értelmében alapvetően akkor kerülhet sor, ha az ítéleti tényállás felderítetlenség vagy hiányosság miatt megalapozatlan, vagy ha az elsőfokú bírósági eljárásban megvalósult eljárási szabálysértés orvoslását eredményezheti. A bizonyítási indítvánnyal érintett I/2. tényállás azonban megalapozott, ezért az új bizonyíték nem vezethet eltérő tényállás megállapításához. VII.r. vádlott kétségtelenül terhelő vallomást tett az I.r. vádlottra és érintette a ... TRADE nevű céget is. A VII.r. vádlott egyébként az indítvány szerint sem tényállítást tett, hanem a szóbeszédre utalt. A tényállás nem tér ki a ... TRADE-re, kizárólag a ... Kft., a ... Zrt. és a ... Kft. kapcsolatát rögzíti. Nem bír ezért érdemi jelentőséggel 2. sz. tanú tanúvallomása, már csak azon okból sem, mert a bíróság

e tényállási pontban nem állapította meg a vádlottak terhére a hűtlen kezelés büntettét. A vesztegetésben ugyan megállapította az I.r. és VI.r. vádlottak bűnösségét, de e cselekményre nézve szintén nem tartalmazhat olyan adatot a tanúvallomás, mely eltérő tényállás megállapítását eredményezhetné.

Nem volt indokolt 3. sz. tanú tanúkihallgatása sem. A bíróság a rendkívül nagyszámú személyi és tárgyi-okirati bizonyíték alapján megalapozottan állapította meg a ... Zrt.-vel és a ... Kft. gazdasági tevékenységével kapcsolatos tényeket. Az indokolásban ugyan tapasztalhatók elírások, kisebb hibák, azonban nem felel meg az iratok tartalmának azon védelmi hivatkozás, hogy a bíróság összekeverte a két cég szállítási tevékenységét. A bizonyítékok okszerű mérlegelése által került megállapításra az is, hogy a ... Kft. valóban befolyással bírt a ... Zrt. gazdasági tevékenységére is, következik ez I.r. vádlott kétséget kizáró bizonyított informális befolyásából is.

IV.r. vádlott tanúkihallgatása szintén szükségtelen. Az eljárás során nevezett személyt gyanúsított kihallgatása előtt tanúként már kihallgatták. Terheltként a vallomástételt ugyan megtagadta, azonban a nyomozás során írásban részletes védekezést terjesztett elő (66/2001.bü. számú nyomozási irat 6597.lap). A bíróság a tanúvallomást és a terhelti előadást is értékelés körébe vonta és a logika szabályai szerint mérlegelte. Az elsőfokú eljárásban terheltként szereplő személy tanúkihallgatását semmilyen megalapozott érv nem támasztja alá.

5. sz. tanú ismételt tanúkihallgatására irányuló védelmi indítványt sem találta az ítéletábra alaposnak. A 5. sz. tanút a nyomozó hatóság és a bíróság is igen részletesen, alaposan kihallgatta és tisztázott minden olyan kérdést, mely a tényállás megállapításához szükséges. Sem a tanú, sem eddig a védelem nem hivatkozott arra, hogy vallomásának jegyzőkönyvezésére pontatlanul, hiányosan, hibásan került volna sor. Ilyen perviteli hibát az ítéletábra sem észlelt. Az ügyben már több ízben perrendszerűen kihallgatott személynek a másodfokú eljárásban való újbóli kihallgatása, tekintettel a tényállás megalapozottságára is, eljárásjogi okból is kizárt.

A Vidékfejlesztési Minisztérium megkeresésére sem látott a másodfokú bíróság megfelelő alapot. Az ügyben több ezer oldal nyomozási irat került csatolásra. A lényeges okiratok részben eredetben, részben másolatban rendelkezésre állnak. Több mint tíz év elteltével, különösen a másodfokú eljárásban, ilyen bizonyításra már nincs lehetőség és meggyőző indok sem. Ehhez kapcsolódva a nyomozás során igen részletesen kihallgatott XXII.r. vádlott további kihallgatása sem szükséges.

Igazságügyi orvos- elmeorvos szakértői vizsgálatra sem volt ok. Az I.r. vádlott már az elsőfokú eljárásban igazolta betegségeit, melyek tényszerűen megállapíthatók s nem vitásan a büntetést enyhítő tényezőt is jelentenek. A vádlott sorsszerű, okirattal igazolt megbetegedései orvosszakértői vizsgálatok nélkül is megállapíthatók. Elmeorvosszakértői bizonyításnak sem álltak fenn a törvényi előfeltételei. Egyrészt a vádbeli időt érintő beszámítási képesség korlátozottságára vagy kizártságára semmilyen konkrét bizonyíték nem merült fel. Másfelől egy évtized múltával ilyen vizsgálat értelmetlen is, csak az eljárás szükségtelen elhúzódásához vezetne. A képzettségéből, munkaköréből, társadalmi

státuszából eredően nyilván kiváló intellektusú, magas beosztásban tevékenykedő személynél kóros elmeállapot, vagy a védekezésre képtelen pszichés zavar kizárható, s azt meggyőző bizonyítékok sem támasztják alá. A vádlott végig igen részletes vallomást tett, sem a nyomozás, sem a tárgyalás idejére nem utalnak az eljárási cselekmények dokumentumai arra, hogy Ir. vádlott ne lett volna alkalmas személyes védekezésre.

Az elsőfokú bíróság a II. tényállás vonatkozásában az ... Kht. gazdálkodásával, vagyoni helyzetével kapcsolatban is széleskörű személyi és okirati bizonyítást folytatott. A tényállás e bizonyítékok, valamint a szakértői bizonyítás adatai alapján megnyugtatóan tisztázhatók voltak. Újabb könyvszakértői vizsgálat csak az eljárás további indokolatlan elhúzódását eredményezné.

1. sz. tanú dr. ... ügyvédnek írt levele kapcsán megjegyzendő, hogy a levélről nyilvánvalóan az ügyvéd, mint védő szerzett tudomást. A táblabíróság álláspontja szerint a védő által, e tevékenysége során birtokába jutott okirat megvizsgálásának nincs helye. A tényállás ilyen bizonyítás nélkül is megalapozott. A védő befolyásmentes, független eljárását is sérthetné a védői minőségében a terhelti körből kapott okirat tárgyalás anyagává tétele és bizonyítékként értékelése.

A ... Kft. iratainak azon döntő része, melyek jelentőséggel bírnak a tényállás megállapítása során, a bíróság rendelkezésére álltak, s azokat a törvényszék a tárgyalás anyagává tétel helytállóan értékelte. A cégbíróság irányában további okirati bizonyításra ezért a másodfokú bíróság már nem látott lehetőséget.

Mint ahogy sürgősnek tartotta ismételt megkeresés kibocsátását is a kiküldötti napidíj juttatás felvételével kapcsolatban is, mely tény az egyes gazdasági ügyletek helyes megítélésénél nem bír relevanciával. Másfelől tizenhárom évre visszamenő okirati bizonyítás a másodfokú eljárásban a tényállás megalapozottsága folytán érdemben nem viheti előre az eljárást.

6. sz. tanú ismételt kihallgatására sincs indok. A 6. sz. tanút a nyomozó hatóság több ízben, részletesen kihallgatta, mint ahogy sor került kihallgatására a bírósági tárgyaláson is. Az I.r. vádlott e részben is vitatta a vallomás jegyzőkönyvezésének pontosságát, hibát észlelve még a kijavított jegyzőkönyvben is. Az eljárásban többször már kihallgatott tanú másodfokú perben való újabb kihallgatására nem volt meggyőző ok. A tanú egyébként nem erősítette meg az elsőfokú bíróság által az I.r. vádlott részéről fennálló informális befolyást, azt a bíróság döntően más bizonyítékokra alapította, már ezen okból sem lehet indokolt az ismételt kihallgatás.

7. sz. tanú nyomozási tanúkihallgatási jegyzőkönyvének ismertetése szintén nem volt indokolt. E körben megjegyzendő, hogy a vádlott által megjelölt nyomozási iratrész más bizonyítékot rögzít s nem nevezett személy sérelmezett tanúvallomását.

... Kht. ügyében az 1998 és 2001 év közötti időszakban keletkezett összes irat beszerzése ugyancsak nem képezheti annak a másodfokú eljárásnak a részét bizonyítás keretében,

ahol a tényállás megalapozott, mert az elsőfokú bíróság a valóban lényeges bizonyítékokat értékelés körébe vonta.

A másodfokú bíróság további okirati, tárgyi bizonyításra, hangfelvételek lejátszására sem látott alapot, mint ahogy a vádlottnak az ítélethirdetésről készült hangfelvétele bizonyítás anyagává tételére sem. Az ítélet rendkívül fontos közokirat, melyben foglaltakat az ellenkező bizonyításáig valónak kell elfogadni. Főként egy ilyen bonyolult jellegű, szerteágazó ügyben elkerülhetetlen, hogy a szóbeli indokolás és az írásbeli indokok teljes mértékben ne fedjék le egymást. Az nyilvánvaló, hogy a döntés alapvető indokainak egyezniük kell, de egy szóbeli indokolás kétségtelen, hogy nem adhatja vissza olyan részletesen és szabatosan a bíró döntés indokait, mint az írásba foglalt ítélet. Az eljáró bíró elfogultságára, a feleket sértő, vagy jogszerűtlen eljárására az ítélőtábla nem talált adatot a per felülbírálata során.

Az ... Kht. működésével kapcsolatos lényeges tényeket az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló és értékelt bizonyítékok alapján helytállóan állapította meg. Nem volt ezért szükséges további okirati bizonyítás a cég szervezeti működésével kapcsolatban sem.

Összegezve, a bizonyítási indítványok nem voltak alaposak, ezért az ítélőtáblának azokat el kellett utasítani. A másodfokú bíróság az elutasítás indokait a Be. 345. §-a alapján alkalmazandó 258. § (3) bekezdés f) pontja alapján adta meg.

III.3. A bűnösségről szóló döntés és a cselekmények minősítésének felülbírálata

Az ítélőtáblának elsődlegesen vizsgálnia kellett a Btk. 2. §-a alapján, hogy az elkövetéskor vagy az elbíráláskor hatályos büntető törvényt kell alkalmazni. Az elkövetés óta több mint tíz év eltelt, a büntető törvény jelentős részekben is változott. Az első fokú ítélet indokolásából egyértelműen nem állapítható meg, hogy melyik vádlottnál konkrétan melyik törvényt alkalmazta a bíróság, ezért a határozott állásfoglalás nem mellőzhető.

Az ítélőtábla elemezve a vádlottak terhére megállapított bűncselekményeket, a büntetési tételeket, valamint az általános részi rendelkezéseket, úgy ítélte meg, hogy valamennyi fellebbezéssel érintett terheltnél az elkövetéskor hatályos törvényt kell alkalmazni. Az új törvény ugyanis alapvetően az általános részt érintő módosítások folytán enyhébbnek nem tekinthető, sőt lényegesen szigorúbb.

I.r. vádlott személyét kivéve, a többi vádlottnál jogértelmezési kérdést nem vet fel az elkövetéskor hatályos törvény alkalmazása, azonban az I.r. vádlottnál az orgazdaság elkövetési értékének, valamint a vesztegetés szankciójának változásai miatt mélyrehatóbb elemzést igényel a jogkérdés. E terheltnél ugyanis részben enyhült, részben szigorodott a törvény, így bonyolultabb volt a hatálykérdés megítélése, mint a vádlott-társaknál.

Az I.r. vádlott az I/9. tényállás szerint mintegy 31.000.000 Ft-ot szerzett meg a hűtlen kezelésből származó készpénzből, mely elkövetési magatartásra alapította a törvényszék a vádlott bűnösségét. Az elkövetéskor hatályos törvény szerint, figyelemmel a Btk. 138/A. § c) pontjára az elkövetési érték, mint 6.000.000 Ft feletti összeg különösen nagynak

minősül, ezért a vádlott cselekménye nem a jelentős értékre elkövetett, hanem a Btk. 326. § (1) bekezdés és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő különösen nagy értékre elkövetett orgazdaság büntettét valósította meg. A súlyosabb minősítés súlyosabb szabadságvesztéssel is fenyegetett (két évtől nyolc év).

Az elbíráláskor hatályos büntető törvény azonban e részben enyhébb. A Btk. 138/A. § d) pontja alapján ugyanis az érték akkor különösen nagy, ha ötvenmillió forintot meghalad, de ötszázmillió forintot nem halad meg. A 31.000.000 Ft-os elkövetési értékre tekintettel ezért az orgazdaság az új törvény szerint a Btk. 326. § (1) bekezdése, és a (4) bekezdés a) pontja szerint, jelentős értékre elkövetett orgazdaság büntettének minősül, mely enyhébben büntetendő mint az előzőekben részletezett minősített eset. Az elkövetési érték lényeges növekedése miatt az új jogszabály e körben nem vitásan enyhébb.

A korrupciós cselekményeknél (Btk. 252 §, Btk. 254. §) azonban lényegesen szigorodott a büntető törvény. Az elbíráláskor hatályos norma szerint a Btk. 252. § (1) bekezdése szerinti büntett egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, szemben az elkövetéskor hatályos szankcióval, mely három évig terjedő szabadságvesztés volt. A Btk. 254. § (2) bekezdése szerinti büntett pedig öt évig terjedő szabadságvesztés, míg az elkövetéskor hatályos törvény szerint e bűncselekmény csak vétség volt, két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendően.

A különös részi módosulások mellett hangsúlyos, hogy az általános részi rendelkezések is szigorodtak, utal e körben az ítéltábla elsősorban a Btk. 83. § (2) bekezdésében meghatározott középértékes büntetéskiszabási előírásra.

Összhatásában ezért a másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy az I.r. vádlott részére sem kedvezőbb az új törvény alkalmazása, ezért a fő szabály szerint az elkövetéskor hatályos büntető törvény volt alkalmazandó.

Fentiek előrebocsátása után az ítéltábla elsőként a bűnösséget megállapító rendelkezéseket vizsgálja, majd ezt követően kerül sor a felmentő rendelkezések jogi értékelésére.

a) A bűnösséget megállapító rendelkezések

Az elsőfokú bíróság azon részben, ahol marasztalta a vádlottakat, a bűnösséget okszerűen állapította meg s a cselekmények minősítése is döntően megfelel az anyagi jognak.

A hűtlen kezelés büntettével kapcsolatban az ítéltábla a következőket emeli ki.

A Btk. 319. § (1) bekezdése szerint, akit idegen vagyon kezelésével bíztak meg, és ebből folyó kötelességének megszegésével vagyoni hátrányt okoz, hűtlen kezelést követ el.

A hűtlen kezelés szándékos bűncselekmény, elkövethető egyenes, de eshetőleges szándékkal is.

A törvényi tényállás fő elemei:

- az idegen vagyon kezelésével való megbízás, a bűncselekmény alanya csak az lehet, akit vagyonkezelői kötelezettség terhel,
- a vagyonkezelési kötelezettségből folyó kötelezettség megszegése;
- s e kötelezettség megszegése által vagyoni hátrány okozása.

A bűncselekmény megvalósulásához a három fő tényállási elemet az elkövetőnek ki kell meríteni. A büntetőjog elmélete és az ítélkezési gyakorlat által kidolgozott elvek szerint a hűtlen kezelés esetén a vagyon kezeléséből folyó kötelezettség konkrét tartalmát jogszabály, megbízási szerződés, hatósági határozat, hivatali vagy gazdasági ügyrend és a gazdasági társaság alapszabálya is meghatározhatja, szemben a hanyag kezeléssel, ahol a vagyonkezelői kötelezettség kizárólag törvényen alapulhat (4/2003. Büntető Jogegységi Határozat).

A jogi tárgy szempontjából vizsgálva a hűtlen kezelés a vagyonkezelési megbízásból folyó kötelezettség megszegéssel összefüggő vagyoni hátrány okozását jelenti. E bűncselekmény esetében az idegen vagyon kezelésére vonatkozó kötelezettség terheli az elkövetőt. A kezelés magában foglalja a rábízást is, de ennél szélesebb kört ölel fel, tartalmazza ugyanis az idegen vagyontárgy üzemeltetését, működtetését és általában olyan huzamosan tartó vagy folyamatos tevékenységet, amelyet az elkövető a tulajdonos, illetőleg a megbízó érdekében végez (BKv. 35. vélemény a BK 95. számú állásfoglalás felülvizsgálatáról).

Ki kell emelni még, hogy a hűtlen kezelés eredmény-bűncselekmény, az elkövetési magatartás és az eredmény között az okozati összefüggésnek igazoltnak kell lennie.

A törvényi rendelkezéseket és a bírói gyakorlat által kimunkált elveket vizsgálva I.r. vádlott terhére törvényes a bűnösség megállapítása a Btk. 319. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés c) pontja szerint minősülő különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés bűntettében. E bűncselekményt az I/1., I/3. és I/5. tényállások alapozzák meg.

E tényállásokkal összefüggésben megállapítható, hogy a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok alapján a vádbeli időben az idegen vagyon kezelésére kötelezett I.r. vádlott a kötelezettségét megszegte azzal, amikor a ... Kft. gazdasági tevékenysége során indokolatlanul vette igénybe a ... Kft. közreműködését a búzaügylet során (I/1. és I/5. tényállás), valamint akkor, amikor valótlan tartalmú bérleti szerződések megkötésére hívta fel ügyvezető társát 1. sz. tanút (I/3.). Tevékenysége és az eredmény, a bekövetkezett vagyoni hátrány között az okozati összefüggés sem lehet kétséges. Az okozati összefüggés az eredmény-bűncselekmény megvalósulásának alapvető feltétele (EBH2003.840, Legfelsőbb Bíróság Bfv.III.1202/2002/6.). A vagyonkezelői kötelezettség megszegése adott esetben közvetlen folyománya volt a vagyoni hátránynak, az okozati összefüggés megléte ezért vitathatatlan.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a vagyoni hátrány összegét is. Nem lehet kétséges a vádlott szándékossága sem. A hűtlen kezelés megvalósul, ha a vagyonkezeléssel kapcsolatos szabályok szándékos megszegésén túlmenően az ezzel okozati összefüggésben bekövetkező vagyoni hátrány tekintetében az elkövető - legalább eshetőlegesen - szándékára vonható jogi következtetés (BH1999.287). Az irányadó tényállás alapján a vagyoni hátrányra nézve legalább eshetőlegesen formában a vádlott szándéka kiterjedt. Szakmai tapasztalatánál, intellektusánál, vezetői beosztásánál fogva a ... Kft.

indokolatlan bevonásával azzal számolnia kellett, hogy vagyoni hátrány állhat elő, mert ilyen közreműködő igénybevétele nélkül kedvezőbb feltételek mellett lehetett volna az ügyleteket lebonyolítani.

A Btk. 137. § 5. pontja értelmében vagyoni hátrány: a vagyonban okozott kár és az elmaradt vagyoni előny. Jelen esetben a nyilvánvalóan szükségtelen és kizárólag a ... Kft.-nek kedvező közreműködő tevékenység biztosítása a ... Kft.-nek az ítéletben írtak szerinti összegű vagyoni hátrányt eredményezte mely a Btk. 138/A. § c) pontja értelmében különösen nagyknak minősül. A szándékos elkövetés is vitathatatlan, nem osztotta ezért az ítéltábla az I.r. vádlott védekezését sem e körben, sem abban, hogy vagyonkezelési kötelezettség egyrészt nem terhelte, másrészt az érintett időszakban nem szegte meg ez irányú kötelezést. Helyes az elkövetői alakzat, a tettesség megállapítása is. A hűtlen kezelés megvalósulásánál felhívja még az ítéltábla a BH2005.43. számú eseti döntést mely szerint hűtlen kezelést valósít meg a vagyonkezelő, ha olyan jellegű és mennyiségű munkával bíz meg külső személyt vagy szervezetet, amelyet a saját munkaszervezete is el tud végezni és a szükségtelenül kifizetett díjazással szándékosan vagyoni hátrányt okoz.

Törvényes az I.r. vádlott terhére az I/2. tényállással kapcsolatban, a vesztegetés büntetében a bűnösség kimondása is.

A már kifejtettek szerint mindkét vesztegetési cselekménynél törvényes a vád, a vád keretein túl az elsőfokú bíróság nem terjeszkedett. A büntett törvényi tényállási elemei teljes mértékben megvalósultak. Az elsőfokú bíróság e részben is alapos, helyes indokolást adott az ítélet 67. oldalának 5-6. bekezdésében az I/2. tényállás vonatkozásában. E körben felhívja az ítéltábla ismételtén a BH2006.278. számú eseti döntést, mely a vádtól eltérően hűtlen kezelés büntette helyett más bűncselekmény megállapíthatóságát is rögzíti.

A II. tényállásba foglalt vesztegetés minősítése azonban téves, mert az elkövetéskor hatályos, alkalmazandó törvény szerint a Btk. 254. § (1), (2) bekezdése szerinti bűncselekmény nem a vesztegetés büntetést, hanem a vétségét valósította meg, amint ezt egyébként helyesen észrevételezte I.r. vádlott fellebbezésének indokolásában. Ezen okok miatt az ítéltábla a büntett helyett vétségnek minősítette az I.r. vádlottnak e tényállásban írt cselekményét. A jogi indokolást ezen felül az ítéltábla kiegészíti azzal, hogy a bűncselekményt az ítélet 26. oldalának 1-2. bekezdése alapítja meg. Az ott rögzített elkövetési magatartás az első fokú ítéletben írtak szerint kimeríti a gazdasági vesztegetés vétségének törvényi tényállását.

I.r. vádlott bűnösségének megállapítása törvényes az gazdaság büntetében is, a cselekmény minősítése azonban téves. Amint már részletesen kifejtette a másodfokú bíróság, az elkövetéskor hatályos büntető törvényt kellett alkalmazni. Az elkövetéskor hatályos törvény szerint pedig az gazdaság nem a Btk. 326. § (1) bekezdése és a (4) bekezdése a) pontja, hanem az (5) bekezdés a) pontja szerint, különösen nagy értékre elkövetett gazdaság büntetékének minősül, tekintettel arra, hogy a 31.000.000 Ft-os elkövetési érték a Btk. 138/A. § c) pontja szerint különösen nagy, mert a 6.000.000 Ft-ot meghaladja. Erre tekintettel az ítéltábla a minősítést megváltoztatta.

V.r. vádlott I/8. tényállásban írt cselekménye is megvalósította a Btk. 319. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés c) pontja szerint minősülő különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntettét, figyelemmel az alkalmazandó büntető törvény 138/A. § c) pontjára, valamint a Btk. 137. § 5. pontjában foglaltakra. A tényállás a szükséges mértékben és körben tartalmazza azon adatokat, melyet kimerítik a hűtlen kezelés törvényi tényállását. V.r. vádlott a ... Kft. képviselőjében eljárva, nyilvánvalóan a rábízott idegen vagyon kezelésének kötelezettségével vett részt az ... Kft., a ... Kft. és a ... Kft. által lebonyolított ügyletben. A ... Kft. indokolatlan beiktatásával vagyonkezelői kötelezettségét megszegte és tevékenysége által 54.936.102 Ft összegű, különösen nagy vagyoni hátrány keletkezett. Nem értett egyet a másodfokú bíróság a védői állásponttal, hogy a tényállás módosítása, illetve eltérő tényállás megállapítása indokolt, mint ahogy azzal sem, hogy az V.r. vádlott megfelelő gondossággal járt el a vagyonkezelés során. Ezzel szemben megállapítható, hogy kötelezettségét megszegte, mikor szándékosan, tudva az ügylet háttéréről aláírta a szerződést. Tevékenysége és a bekövetkezett vagyoni hátrány között az okozati összefüggés is fennáll. A törvényi tényállás elemei ekként teljesek.

VI.r. vádlott bűnösségét a bíróság helytállóan állapította meg hűtlen kezelés büntettében a tényállás I/1. és I/5. tényállásai alapján. Észlelte ugyanakkor az ítélet tábla, hogy az elkövetői alakzatot tekintve ellentét áll fenn a rendelkező rész és az indoklás között, mely nem jelentős és a másodfokú eljárásban orvosolható volt. Az indoklás szerint a vagyon elleni bűncselekményt a vádlott, mint a Btk. 21. § (2) bekezdése szerint bűnsegéd követette el (67.o.3.bekezdés). A rendelkező részben ugyanakkor az ítélet 3. oldalán nincs utalás a bűnsegélyre, ami azt jelzi, hogy tettesi minőségben került sor a bűnösség kimondására. A vád e tekintetben ellene bűnsegédként elkövetett hűtlen kezelés büntette volt. Az irányadó tényállásokat vizsgálva megállapítható, hogy a ... Kft. sérelmére tettesként nem követhette el a cselekményeket, mivel e cégre nézve vagyonkezelési kötelezettsége nem állt fenn, a ... Kft. tulajdonosaként ugyanakkor szándékosan segítséget nyújtott I.r. vádlott által elkövetett hűtlen kezeléshez, a szerződéses okiratok aláírása által nem csupán pszichikai, hanem fizikai bűnsegélyt is nyújtott. A kifejtettek miatt ezért a másodfokú bíróság a VI.r. vádlott által elkövetett hűtlen kezelés büntettét bűnsegédként elkövetettnek minősítette, figyelemmel a BH1980.228. számú eseti döntésre is, mely szerint a hűtlen kezelés tettese és társtettese csak az lehet, akire a vagyonkezelői megbízatás kiterjed, bűnrészes azonban kívülálló személy is lehet.

Az I/2. tényállással összefüggésben a már az I.r.vádlottnál is részletezett indokok alapján VI.r. vádlott bűnösségét a vesztegetés büntettében a Btk. 252. § (1) bekezdése szerint meg kellett állapítani. Az elsőfokú bíróság indoklásával e körben az ítélet tábla egyetértett.

IX.r., XI.r. és XIV.r. vádlottak által megvalósított magánokirat-hamisításra vonatkozó rendelkezések az anyagi jognak megfelelnek, mint ahogy helyes a cselekmények rendbeliségének, valamint a IX.r. és XI.r. vádlottnál a bűnsegédi elkövetői alakzat meghatározása is.

XXII.r. vádlott bűnösségének megállapítását is törvényesnek találta az ítélet tábla. A II. tényállásban írt, az ítélet 26. oldal első két bekezdésében rögzített történeti tényállás kimeríti a terhére megállapított vesztegetés büntettének törvényi tényállását, mint ahogy a

III. tényállásba foglalt cselekvőség a bűnsegédként elkövetett csalásét, a II-III. tényállásokban írt okiratokra elkövetett cselekmény pedig az 5 rendbeli magánokirat-hamisítás vétségét.

b) A felmentő ítéleti rendelkezések

Az elsőfokú bíróság a bűnösség megállapítása mellett több felmentő rendelkezést is hozott, melyek alapvetően a hűtlen kezelés büntettét érintették, de kiterjedtek VI.r. vádlottnál az orgazdaság büntette, IX.r. vádlottnál csalás büntette és magánokirat-hamisítás büntette miatt emelt vádra is. IX.r. vádlottnál az V. tényállásba foglalt csalást és magánokirat-hamisítást érintően a fellebbviteli főügyészség észrevételére is tekintettel a már idézettek szerint a jogerő beállt, ezért csak a hűtlen kezeléssel kapcsolatos felmentő rendelkezés volt esetében vizsgálható (II. tényállás).

A törvényszék egyrészt nem látta megállapíthatónak a vagyoni hátrány okozását a ... Kft. sérelmére az I.2. tényállásban, valamint a II. tényállás tekintetében. Az I/2. tényállás I.r. vádlott, VII.r. vádlott és VI.r. vádlott cselekvőségét érintette.

Másrészt a vagyoni hátrány bekövetkeztét az elsőfokú bíróság a II. tényállásban sem látta megállapíthatónak, mely álláspont vezetett I.r. vádlottnak a részbeni, az ... Kft. sérelmére elkövetett hűtlen kezelés vádja alóli, VI.r. vádlott részbeni (orgazdaság büntette), VIII.r. vádlott teljes körű, IX.r. vádlott részleges, XI.r. és XIV.r. vádlottak részbeni, XXIII.r. vádlott szintén részbeni, valamint XXII.r. vádlott teljes körű felmentéséhez.

Az ügyészi fellebbezés alapján a felmentő rendelkezéseket vizsgálva az ítélőtábla megállapította, hogy azok törvényesek. Az elsőfokú bíróság e részben igen részletesen és alaposan foglalt állást, a jogi indokolás érdemét a másodfokú bíróság osztotta.

Az ítélőtábla a két tényállást külön elemezve a következők szerint foglalt állást.

I/2. tényállás

A vád szerint a hűtlen kezelés sértettje a ... Kft., a bűncselekmény tettese a cég ügyvezetője, VII.r. vádlott, a felbújtó I.r. vádlott, VI.r. vádlott pedig bűnsegéd (Fővárosi Főügyészség KÜO.6420/2001/133-I.számú vádirat).

Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok okszerű, logikus értékelése után a már hivatkozottak szerint megalapozott tényállást állapított meg. A vagyoni hátrány bekövetkezte nem csupán jogkérdés, hanem fontos ténykérdés is. A bűncselekmény megvalósulása szempontjából tehát döntő a történeti tényállás megalapozottsága is abban a részben, hogy valójában érte-e vagyoni hátrány a ... Kft.-t vagy sem, amint azt a törvényszék megállapította.

Az első fokú bíróság tényként rögzítette, hogy a ... Kft.-nek az üzletbe való bevonása indokolatlan volt, VII.r. vádlott a ... Kft.-nek a perbeli időszakban 24.672-052 Ft-ot utalt át. Megállapította azonban az ítélet 15. oldalának 2. bekezdésében azt is, hogy az

indokolatlanul beiktatott díj miatt VII.r. vádlott a ... Kft.-nél a fuvarozási árakat megemelte, így e társaságnál vagyoni hátrány nem keletkezett.

Az ítélet 33-34. oldalán részletesen kifejtette, hogy milyen okok miatt nem látta megállapíthatónak a vagyoni hátrányt a ... Kft. indokolatlan bevonása ellenére. A vagyoni hátrány kimondásának alapvető feltétele, hogy a vagyonkezeléssel érintett gazdasági társaság vagyonában értékcsökkenés következzen be, vagy elmaradt vagyoni előnnyel kelljen számolni.

Az kétségtelen, hogy a vagyonkezelői kötelezettséget VII.r. vádlott a VIX Kft. szükségtelen ügyletbe vonásában való közreműködésével megszegte. Az alappal megállapított tényállás szerint, melyben foglaltakat a másodfokú bíróság osztotta, vagyoni hátrány azonban nem következett be. A fuvarozási díj emelésével ugyanis kompenzálásra került a ... Kft. közreműködésével kapcsolatban előálló költség. A törvényszék helyesen vont arra következtetést, hogy a díjemelés folytán a vagyonban értékcsökkenés nem történt, de nem állapítható meg az elfogadott és helyesen értékelt bizonyítékok alapján olyan nyereségcsökkenés, üzleti veszteség sem, ami az elmaradt vagyoni előny körébe lenne vonható. A hűtlen kezelés megállapíthatóságához feltétlen szükséges, hogy a tényállás határozottan kimondja, hogy vagyoni hátrány keletkezett s rögzítse annak pontos összegét is. A ... Kft.-nek 21.672.052 Ft átutalására került sor. A díjemelésre tekintettel azonban az elsőfokú bíróság nem tévedett, amikor a vagyoni hátrányt nem látta megállapíthatónak. Nem osztotta a másodfokú bíróság az ügyészi fellebbezést és a fellebbviteli főügyészi észrevételben foglaltakat, miszerint a ... Kft. által a ... Kft.-nek történő kifizetés olyan nyereségcsökkenést eredményezett, mely vagyoni hátránynak tekintendő. Ilyen megállapítást a helyes tényállás nem tartalmaz és arra meggyőző bizonyíték sem áll rendelkezésre.

Utalni kell ismételtén arra, hogy a vagyonkezelői kötelezettség szándékos megszegése vagyoni hátrány hiányában nem alapozhatja meg a hűtlen kezelésben a bűnösséget, mint ahogy az sem, ha a munkaköri köteleességszegés szándékos, de a vagyoni hátrányra nézve e bűnösségi forma nem állapítható meg, ezen esetben hanyag kezelés megállapítása kerülhet szóba (BH1981.144.).

Az ítélet tábla álláspontja szerint még vagyoni hátrány megállapítása esetén sem lehetne következtetést vonni VII.r. vádlott bűnösségére. E vádlott I.r. vádlott cselekvősége folytán nyilvánvalóan kiszolgáltatott helyzetbe került. Üzleti célja, szándéka nem vitathatóan a ... Kft. gazdasági pozíciójának megtartása, javítása volt. Az irányadó tényállás tükrében e vádlott tudattartalmát elemezve bizonyossággal nem vonható arra következtetés, hogy a vagyoni hátrány bekövetkezését kívánta, vagy ebbe belenyugodott. Érdeke, célja éppen az volt, hogy cége helyzete ne lehetetlenüljön el, ne veszítsen el egy tartós és gazdaságilag hasznot hozó üzletet. Gondatlansága ugyan nem lenne kizárható a vagyoni hátrány megállapításakor az eredményre nézve, de vagyonkezelési kötelezettsége nem törvényen alapul, ezért a cselekmény a Btk. 320. §-a szerinti hanyag kezelés vétségét sem valósíthatta volna meg. A tettesként vádolt személy cselekvősége, tudattartalma nyilvánvalóan kihatással van a részesek cselekményére is. E kiemelésből függetlenül az ítélet tábla egyetértett a törvényszékekkel, mely elvetette a vagyoni hátrány bekövetkezését. A vagyoni hátrány megállapíthatósága ellen szól az is, hogyha VII.r. vádlott nem vállalta

volna I.r. vádlott által meghatározott feltételek szerint a fuvarozást, úgy cége elvesztette volna az üzletet, cselekvősege ezért nem a társaság ellen irányult, hanem érdekeit szolgálta.

A másodfokú bíróság a kifejtettekre tekintettel úgy ítélte meg, hogy VII.r. vádlott felmentésére törvényesen került sor a hűtlen kezelés büntettének vádja alól. A felmentés, mivel a vád tárgyává tett cselekvőség nem bűncselekmény, a Be. 6. § (3) bekezdés a) pontján alapul.

I.r. vádlott és VI.r. vádlottak tekintetében külön felmentő rendelkezést nem kellett hozni, mivel a bíróság e tényállásban írt cselekményüket eltérően, hűtlen kezelés helyett vesztegetésnek minősítette.

II. tényállás

A vád e tényállásnál az ... Kht. sértett sérelmére elkövetett hűtlen kezelés büntette (Fővárosi Főügyészség NF.16.862/2001/35-I. számú vádirat). A felmentő rendelkezések érintették I.r., IX.r., XI.r., XXII.r. és XXIII.r. vádlottakat.

Az nem kétséges, hogy e tényállásnál is megállapítható a vagyonkezelési kötelezettség megszegése. A gazdaságilag helytelen, indokolatlan ügyletkötések és pénzösszeg felhasználás, a nem történt teljesítésekre történő kifizetések, valamint a jelentősen túlárazott ügyletek során nem vitás, hogy olyan munkaköri, szakmai szabályszegések történtek, melyek a hűtlen kezelés egyik törvényi tényállásának elemét megvalósítják. E szabályszegés a vagyonkezelésre jogosult s kötelezett XXII.r. és XXIII.r. vádlottaknál állapítható meg. A szabályoktól eltérő eljárásban fontos szerepet játszott a megalapozott tényállás szerint I.r. és IX.r. vádlott is. A szakmailag hibás döntések, a gazdasági tevékenység során történt szabálytalanságok azonban nem vezettek vagyoni hátrányhoz, amint ezt helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság. Vagyoni hátrány hiányában pedig a hűtlen kezelés megállapítására nem kerülhetett sor. Amint a törvényszék helytállóan rögzítette, a 2000 évre nézve az ... Kht.-t vagyoni hátrány nem érte, sőt az évben minimális többlet, nyeresége keletkezett. Nem vitatja az ítéletábla sem, hogy a gazdasági tevékenység során jelentős szabálytalanságokra, visszaélésekre, személyi-társasági összefonódásokra került sor, melyben kulcsszerepet játszott I.r. vádlott. A vagyonkezelői kötelezettség megszegése, illetve az arra való rábírás, ahhoz segítségnyújtás azonban igazolt vagyoni hátrány hiányában csak szakmai, fegyelmi, munkajogi, vagy akár civiljogi felelősséget alapozhat meg, a hűtlen kezelés büntettében a bűnösség megállapításához nem elegendő.

E részben is fel kell vetni, hogy nem állapítható meg egyértelműen az sem, hogy a vagyonkezelő kötelezettséggel terhelt vádlottak szándéka kiterjedt-e egy esetleges vagyoni hátrányra.

A másodfokú bíróság egyetértett ezért az elsőfokú bíróság döntésével, melyben a II. tényállást érintően a vádlottakat felmentette a hűtlen kezelés büntettének vádja alól.

A felmentés jogcíme e tényállásnál is a Be. 6. § (3) bekezdés a) pontja.

III.4. A büntetéskiszabás

A törvényszék a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket a fellebbezéssel érintett vádlottaknál alapvetően helyesen feltárta. I.r. vádlottnál azonban további nyomatékos enyhítő körülmény egészségi állapotának megromlása, betegségei, valamint idősebb életkora is.

A bűnösségi körülmények indokolt kiegészítésétől eltekintve a törvényszék -I.r. vádlottat kivéve - a fellebbezéssel érintett vádlottaknál törvényes, a bűncselekmények tárgyi súlyához, illetve az elkövetők személyiségéhez igazodó, tett arányos büntetést szabott ki, illetve intézkedést alkalmazott melyek szükségesek, de egyben elégségesek is a Btk. 37. §-ban szabályozott büntetési célok elérésére (általános és egyéni megelőzés), valamint összhangban állnak a Btk. 83. § (1) bekezdésében megfogalmazott büntetéskiszabási elvekkel is.

I.r. vádlottal szemben kiszabott végrehajtandó szabadságvesztés azonban túl szigorú. Az elsőfokú bíróság nem tulajdonított megfelelő nyomatékot az időmúlásnak, egyrészt, hogy a bűncselekmények elkövetésétől több mint tizenkét év eltelt, a vádlott pedig egy évtizedet meghaladó időtartamig állt büntetőeljárás hatálya alatt. Ez kirívóan hosszú idő. Fokozott nyomatékkal bír ezen túlmenően a vádlott megromlott egészségi állapota és idősebb életkora. E tényeket mérlegelve a másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a büntetési célok eléréséhez már nem szükséges a vádlott személyi szabadságának tényleges elvonása, a büntetéskiszabási elvek érvényre jutnak feltételes elítélés által is. E szempontokra tekintettel az ítélet tábla a 2 éves tartamú börtönbüntetés végrehajtását - különös méltánylást érdemlőnek tekintve az idézett alanyi és tárgyi körülményeket - a Btk. 89. § (1), (2) bekezdése alapján a § (3) bekezdésében írt maximális időtartamú próbaidőre felfüggesztette, biztosítva ezzel az ítélet belső arányosságát is, tekintettel arra, hogy csak az I.r. vádlottat sújtotta a bíróság végrehajtandó büntetés. A különös méltánylást érdemlő körülmények megállapíthatóságával kapcsolatban utal az ítélet tábla a felnőtt korúak próbára bocsátásáról és a büntetés végrehajtásának felfüggesztéséről szóló BKv. 55. számú vélemény 3. pontjában foglaltakra.

Az elsőfokú bírósági eljárás rendkívüli módon történő elhúzódása a vádlott terhére nem róható. Ennyi év eltelte után végrehajtandó büntetés már nem állnak összhangban a bírói határozat igazságosságával szemben. Nem vitás, hogy az elkövetés után rövid idővel történő elítélés hosszabb tartamú és végrehajtandó büntetést indokolna, de a jelzett körülmények annak alkalmazását már szükségtelenné teszik. Az ítéletnek a büntetést kiszabó rendelkezései másfelől aránytalanná is válnának módosítás nélkül, mert hasonló minősítésű bűncselekmény miatt marasztalt vádlottaknál a büntetés végrehajtását az elsőfokú bíróság próbaidőre felfüggesztette, ügyési fellebbezés hiányában súlyosítással pedig nincs lehetőség az arányosság megteremtésére.

A büntetés végrehajtásának felfüggesztése mellett a másodfokú bíróság a törvényi előfeltételek (Btk. 53. §) hiányában mellőzte a közügyektől eltiltást, melyre csak végrehajtandó szabadságvesztés mellett kerülhet sor.

A joghátrányok, figyelemmel a részbeni felmentésekre is, túl enyhének nem minősülnek, a rendkívül jelentős időmúlásra is figyelemmel az ítéletábra egyik vádlottnál sem látott lehetőséget a súlyosításra, ezért az ügyészi fellebbezés e részben sem volt alapos.

A büntetések, intézkedések egyik fellebbezéssel élő vádlottnál sem tekinthetők eltúlzottan szigorúnak, lényeges enyhítésükre ezért nem kerülhetett sor. I.r. vádlott központi jelentőségű szerepet töltött be a bűncselekmények elkövetésében. Vele szemben még az időmúlás ellenére is végrehajtandó szabadságvesztés szükséges a büntetési célok eléréséhez. Az elsőfokú bíróság döntését és annak indokait a másodfokú bíróság is osztotta. A kifejtettek miatt az ítéletábra az enyhítést célzó védelmi jogorvoslatokat is alaptalannak találta.

III.5. A polgári jogi igény

Az elsőfokú bíróság III.r. vádlottal szemben a Pénzügyminisztérium Jogi és Koordinációs Főosztálya által benyújtott polgári jogi igényt érdemben vizsgálva, keresetőség hiányában elutasította, mely döntésről a 74. oldalon adott részletes indokolást.

Az elsőfokú bíróság az adhéziós eljárásban a polgári anyagi jogi és büntető perjogi szabályok helyes alkalmazásával utasította el a magánfél kárigényét. A rendelkezés indokolása mindenben helytálló, az abban foglaltakat a másodfokú bíróság osztotta, következésképpen nem találta alaposnak az ügyészi fellebbezést és a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség érvelését.

A törvényszék helyesen mutatott rá, hogy a ... Zrt. az elkövetéskor hatályos Gt., az 1997. évi CXIV. törvény értelmében jogi személynek minősül. A részvénytársaság tulajdonosa a Vidékfejlesztési Minisztérium volt. A társaságot ért kárral kapcsolatban, amint az elsőfokú bíróság kifogástalanul megállapította, keresetet kizárólag a társaság, illetve a cég képviselőjére jogosult szerv, személy indíthat.

A pénzügyminiszter delegált hatáskörben döntése folytán más minisztériumi vezetők az államot a Ptk. 28. § (1) bekezdése értelmében akkor képviselik, ha az állam a vagyoni jogviszony alanya. Jelen esetben azonban nem az állam volt a jogalany, hanem a ... Zrt. A Ptk. 29. § (3) bekezdése értelmében a jogi személy társaság nevében a képviselője jogosult a kárigényt érvényesíteni. Jelen esetben ez a ... Zrt. képviselői joggal bíró személye, vezérigazgatója és nem a pénzügyminiszter, vagy delegáltja, amint azt a törvényszék alapos és részletes indokolással megállapította. A keresetindítási jogosultság hiányában ezért törvényesen került sor a polgári jogi igény elutasítására a Be. 335. § alkalmazásával.

III.r. vádlott az ügyészi fellebbezésre tett észrevételében kifogástalanul utalt rá, hogy bíróság azt állapítja meg, hogy a felperes a kereset megindítására nem jogosult, a

keresetét érdemben el kell utasítani, ugyanis a keresetőségi jog, az ügylegitimáció nem eljárásjogi, hanem anyagi jogi intézmény (BH1992.470). Érvelését az ítélet tábla osztotta.

Mindez ugyanakkor nem képez természetesen ítélt dolgot a kárról, hiszen a törvényi előfeltételek fennállása esetén a jogosult személynek fennáll a lehetősége a perindításra a polgári bíróság előtt.

Megfelel a törvénynek az eljárás során elhalálozott 1. sz. tanúval szemben előterjesztett polgári jogi igény érvényesítésének egyéb törvényes útra utasítása is.

III.6. Egyéb járulékos kérdések

Az ítéletnek az egyéb járulékos kérdésekben hozott rendelkezései, így XXIII.r. vádlottal szemben az elkobzás alá eső érték megfizetésére kötelezés, a lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről szóló döntés is törvényes.

IV. A másodfokú bíróság döntésének alapja, egyéb rendelkezés

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezéssel érintett I.r., - III.r. vádlott tekintetében a polgári jogi igényre vonatkozó részében -, V.r., VI.r., VII.r., IX.r., XI.r., XIV.r., XXII.r. és XXIII.r., vádlottakra nézve a Be. 371. § (1) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta. Míg I.r. és VI.r. vádlottat érintő megváltoztató rendelkezés a Be. 372. § (1) bekezdésén alapul.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség átiratában helytállóan hivatkozott arra, hogy a fellebbezéssel érintett VII.r. vádlottnál az ítéleti rendelkezés hiányos és kiegészítendő, mert a határozat nem tartalmazza nevezettnek a személyi adatait.

Az ítélet másodfokú bíróság általi kiegészítésére azonban nem volt szükség, mert bár az eljárási szabályoktól eltérve, de feltétlen hibát semmiképp sem vétve, az elsőfokú bíróság időközben a hiányt pótolta s nevezettnek személyi adatait az ítéletbe foglalta. Ezen okok miatt a másodfokú ítéletben már nem volt indokolt az adatok feltüntetése.

Az ítélet tábla a másodfokú eljárásban a kirendelt védők eljárásával kapcsolatban felmerült bűnügyi költséget a Be. 381. § (1) bekezdése alapján állapította meg, melyet a részben marasztalt VI.r. és XIV.r. vádlottak viselnek.

Budapest, 2013. május 30.

Dr. Elek Balázs sk.
a tanács elnöke

Dr. Háger Tamás sk.
előadó bíró

Dr. Gömöri Olivér sk.
bíró

ZÁRADÉK: A Fővárosi Törvényszék 18.B.342/2004/272. számú ítélete a másodfokú határozatban írt változtatással I.r., - III.r. vádlott esetében a polgári jogi igényre vonatkozó részében -, V.r., VI.r., VII.r., IX.r., XI.r., XIV.r., XXII.r. és XXIII.r. vádlottakra

nézve a mai napon jogerőre emelkedett és a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetések kivételével végrehajthatóvá vált.

Budapest, 2013. május 30.

Dr. Elek Balázs
a tanács elnöke